

แผนการใช้ที่ดินตำบลหินตก อำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช

สถานีพัฒนาที่ดินนครศรีธรรมราช
สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 11 กรมพัฒนาที่ดิน
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

คำนำ

การจัดทำแผนการใช้ที่ดินดำเนินการตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2560 มาตรา 72 (1) ที่ได้บัญญัติให้มีการวางแผนการใช้ที่ดินให้เหมาะสมกับศักยภาพของที่ดินตามหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน โดยแผนการใช้ที่ดินตำบลหิณฑก อำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช ได้นำแนวคิดขององค์การอาหารและการเกษตรแห่งสหประชาชาติ (Food and Agriculture Organization of the United Nations: FAO) และโครงการสิ่งแวดล้อมแห่งสหประชาชาติ (United Nations Environment Programme: UNEP) มาปรับใช้ คือ ความเหมาะสมทางกายภาพ ความเหมาะสมทางเศรษฐกิจ การยอมรับจากสังคม การสร้างความยั่งยืนให้สิ่งแวดล้อม และเสนอทางเลือกการใช้ที่ดินร่วมกับวิธีการที่จำเป็นอื่น ๆ เช่น กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (Participatory Rural Appraisal: PRA) การประเมินคุณภาพที่ดิน เป็นต้น กองนโยบายและแผนการใช้ที่ดินร่วมกับสำนักงานพัฒนาที่ดินเขต (สพข.) และสถานีพัฒนาที่ดิน (สพด.) ในการดำเนินงานวางแผนการใช้ที่ดินระดับตำบล โดยพิจารณาภาพรวมของสภาพปัญหาในด้านต่าง ๆ ทั้งด้านกายภาพ เศรษฐกิจและสังคม วิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลนำไปสู่การวางแผนการใช้ที่ดินที่สอดคล้องกับศักยภาพของพื้นที่ โดยผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (PRA) ในการระบุปัญหา ความต้องการของเกษตรกรและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ทั้งนี้ สถานีพัฒนาที่ดินนครศรีธรรมราช ได้จัดทำแผนกิจกรรม/โครงการ เพื่อขับเคลื่อนแผนการใช้ที่ดินให้เป็นรูปธรรมเพื่อให้เกษตรกรมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น มีการใช้ที่ดินอย่างถูกต้องเหมาะสม รักษาสภาพแวดล้อมและอนุรักษ์ทรัพยากรในชุมชนให้เกิดความยั่งยืนต่อไป

สถานีพัฒนาที่ดินนครศรีธรรมราช
กันยายน 2567

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	ก
สารบัญ	ข
สารบัญตาราง	ง
สารบัญรูป	จ
บทที่ 1 บทนำ	
1.1 ความสำคัญของการวางแผนการใช้ที่ดิน	1-1
1.2 หลักการและเหตุผล	1-1
1.3 วัตถุประสงค์	1-1
1.4 ระยะเวลาและสถานที่ดำเนินงาน	1-2
1.5 ขั้นตอนการดำเนินงาน	1-2
1.6 วิสัยทัศน์ในการพัฒนาท้องถิ่น	1-3
บทที่ 2 ข้อมูลทั่วไป	
2.1 ที่ตั้งและอาณาเขต	2-1
2.2 การแบ่งส่วนการปกครอง	2-2
2.3 สภาพภูมิประเทศ	2-2
2.4 สภาพภูมิอากาศ	2-2
2.5 สภาพการใช้ที่ดินในปัจจุบัน	2-4
2.6 สภาพเศรษฐกิจและสังคม	2-9
บทที่ 3 สถานภาพของทรัพยากรธรรมชาติ	
3.1 ทรัพยากรป่าไม้	3-1
3.2 ทรัพยากรน้ำ	3-2
3.3 ทรัพยากรดิน	3-2
บทที่ 4 กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (Participatory Rural Appraisal: PRA)	
4.1 หลักการ	4-1
4.2 การวิเคราะห์ผลจากการจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (PRA)	4-1
4-3 ระบบการปลูกพืชในปัจจุบัน	4-5

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 5 การประเมินคุณภาพดิน	
5.1 หลักการประเมินคุณภาพที่ดินด้านกายภาพ	5-1
5.2 พืชเศรษฐกิจที่สำคัญของตำบล	5-2
5.3 ระดับความเหมาะสมของดิน	5-2
บทที่ 6 แผนการใช้ที่ดิน	
6.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อจัดทำแผนการใช้ที่ดินระดับตำบล	6-1
6.2 แผนการใช้ที่ดิน	6-2
บทที่ 7 การขับเคลื่อนแผนการใช้ที่ดิน	
7.1 ขั้นตอนการดำเนินงาน	7-1
7.2 ตัวชี้วัด	7-1
7.3 กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินในเขตการใช้ที่ดิน	7-1
7.4 กิจกรรมที่ขอการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่น	7-2
เอกสารอ้างอิง	อ-1

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
2-1 สถิติภูมิอากาศ ณ สถานีตรวจอากาศจังหวัดนครศรีธรรมราช/1	2-3
2-2 สภาพการใช้ที่ดิน ตำบลหินตก อำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช	2-5
2-3 จำนวนประชากรและครัวเรือนตำบลหินตก อำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช ปี 2566	2-8
2-4 จำนวนและสัดส่วนครัวเรือนเกษตรตำบลหินตก อำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช ปี 2566	2-10
2-5 รายได้-รายจ่ายเฉลี่ยครัวเรือนตำบลหินตก อำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช ปี 2565	2-11
3-1 สมบัติดิน ตำบลหินตก อำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช	3-5
5-1 ตัวอย่างการประเมินคุณภาพที่ดินด้านกายภาพของประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดิน	5-2
5-2 ชั้นความเหมาะสมทางกายภาพของดิน ตำบลหินตก อำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช	5-3
6-1 เขตการใช้ที่ดิน ตำบลหินตก อำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช	6-5
7-1 กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินในเขตการใช้ที่ดินที่จะดำเนินการในปีงบประมาณ 2568	7-4
7-2 สรุปกิจกรรมที่ขอรับการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่นในเขตการใช้ที่ดิน	7-5
7-3 แผนการดำเนินงานและงบประมาณโครงการนำร่องตำบลหินตก อำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช แผน 5 ปี (พ.ศ. 2568-2572)	7-6

สารบัญญรูป

รูปที่	หน้า
1-1 กรอบการวางแผนการใช้ที่ดินระดับตำบล	1-3
2-1 ที่ตั้งและอาณาเขตตำบลหิณฑก อำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช	2-1
2-2 กราฟสมดุลของน้ำเพื่อการเกษตร จังหวัดนครศรีธรรมราช	2-4
2-3 สภาพการใช้ที่ดิน ตำบลหิณฑก อำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช	2-8
3-1 ทรัพยากรดิน ตำบลหิณฑก อำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช	3-6
4-1 การวิเคราะห์สถานการณ์โดยระบบ DPSIR ของตำบลหิณฑก อำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช	4-4
4-2 ระบบการปลูกพืชในปัจจุบัน ของตำบลหิณฑก อำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช	4-5
6-1 เขตการใช้ที่ดิน ตำบลหิณฑก อำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช	6-6
7-1 การชะล้างพังทลายของดินในเขตการใช้ที่ดิน ตำบลหิณฑก อำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช	7-3

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความสำคัญของการวางแผนการใช้ที่ดิน

ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 72 รัฐพึงดำเนินการเกี่ยวกับที่ดิน ทรัพยากรน้ำ และพลังงาน ดังต่อไปนี้

(1) วางแผนการใช้ที่ดินของประเทศ ให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่และศักยภาพของที่ดิน ตามหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน

1.2 หลักการและเหตุผล

ปัจจุบันกรมพัฒนาที่ดินได้ดำเนินการวางแผนการใช้ที่ดินระดับประเทศเรียบร้อยแล้ว ซึ่งเป็นการวางกรอบเชิงนโยบายมุ่งเน้นการพัฒนาด้านการเกษตรให้เกิดความสมดุลและยั่งยืนและในขณะเดียวกันต้องอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมควบคู่กับการรักษาคุณค่าทางศิลปวัฒนธรรม แต่ทั้งนี้เพื่อให้เกิดการใช้ประโยชน์ที่ดินในระดับพื้นที่อย่างมีประสิทธิภาพและรักษาฐานการผลิตด้านทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืนตลอดห่วงโซ่อุปทาน แผนการใช้ที่ดินระดับตำบลจึงถูกนำมาใช้เป็นเครื่องมือเพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงานดังกล่าว

ทั้งนี้กรมพัฒนาที่ดินได้จัดทำแผนปฏิบัติการราชการกรมพัฒนาที่ดินระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566-2570) เพื่อให้บรรลุตามวิสัยทัศน์ที่กำหนดไว้ “เป็นองค์กรอัจฉริยะทางดิน เพื่อขับเคลื่อนการใช้ที่ดินอย่างเหมาะสม 15 ล้านไร่ ภายในปี 2570” ซึ่งในส่วนของประเด็นในการพัฒนาที่ 2 บริหารจัดการทรัพยากรดินและที่ดินด้วยชุดข้อมูลที่มีมูลค่าสูง (High Value Dataset) ซึ่งมีเป้าหมาย คือ การนำชุดดินที่มีมูลค่าสูงไปใช้ในการบริหารจัดการทางการเกษตร ในส่วนของตัวชี้วัด ซึ่งบริหารจัดการทรัพยากรดินและที่ดินบนพื้นฐานของชุดข้อมูลที่มีมูลค่าสูง ร้อยละ 100 กลยุทธ์ที่ 2 ยกระดับแผนการใช้ที่ดินไปสู่การปฏิบัติ ได้กำหนดให้ร้อยละของแผนการใช้ที่ดินระดับตำบลที่จัดทำแล้วเสร็จทั่วประเทศ ภายใน ปี 2570 (ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80) เป็นตัวชี้วัดหนึ่งของกลยุทธ์ดังกล่าว

1.3 วัตถุประสงค์

1.3.1 เพื่อรักษาเสถียรภาพของทรัพยากรให้เกิดความสมดุลและยั่งยืนภายใต้การพัฒนาด้านต่าง ๆ ของตำบล

1.3.2 เพื่อให้การใช้ที่ดินมีผลตอบสนองสูงสุดต่อหน่วยเนื้อที่อย่างยั่งยืน

1.3.3 เพื่อให้เกิดการกำหนดแผนงาน โครงการ กิจกรรม ที่สอดคล้องกับแผนการใช้ที่ดินที่กำหนดขึ้น และอยู่บนหลักการของโมเดลเศรษฐกิจ BCG (Bio – Circular – Green Economy: BCG Model)

1.4 ระยะเวลาและสถานที่ดำเนินงาน

1.4.1 ระยะเวลา 1 ตุลาคม 2566 ถึง 30 กันยายน 2567

1.4.2 สถานที่ ตำบลหินตก อำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช

1.5 ขั้นตอนการดำเนินงาน

1.5.1 รวบรวมข้อมูลปฐมภูมิและทุติยภูมิ ประกอบด้วย

1) ด้านกายภาพ ได้แก่ ทรัพยากรดิน ทรัพยากรน้ำ ทรัพยากรป่าไม้ ภูมิอากาศ สภาพการใช้ที่ดิน เขตป่าไม้ตามกฎหมายและมติคณะรัฐมนตรี เป็นต้น

2) ด้านเศรษฐกิจและสังคม เช่น การถือครองที่ดิน ลักษณะทางเศรษฐกิจของตำบล จำนวนประชากร เป็นต้น

3) ด้านนโยบายและข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ยุทธศาสตร์ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 13 ยุทธศาสตร์ภาค แผนพัฒนากลุ่มจังหวัด แผนพัฒนาจังหวัด แผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ แผนพัฒนาท้องถิ่น 4 ปี ขององค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาลตำบลหรือองค์การบริหารส่วนตำบล

1.5.2 จัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (Participatory Rural Appraisal: PRA) เพื่อรับฟังความคิดเห็น ประเด็นปัญหา ความต้องการด้านต่าง ๆ ขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นและเกษตรกรในตำบล

1.5.3 ประเมินคุณภาพของที่ดินของพืชเศรษฐกิจหลักและพืชทางเลือกที่มีมูลค่าของตำบล

1.5.4 สังเคราะห์ข้อมูลจากข้อ 1.5.1 ถึง 1.5.3 เพื่อใช้ประกอบการวางแผนการใช้ที่ดิน

1.5.5 กำหนด (ร่าง) แผนการใช้ที่ดินระดับตำบล

1.5.6 รับฟังความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่อ (ร่าง) แผนการใช้ที่ดินที่กำหนดขึ้น

1.5.7 ปรับปรุง (ร่าง) แผนการใช้ที่ดินเพื่อจัดทำแผนการใช้ที่ดินฉบับสมบูรณ์

1.5.8 นำแผนการใช้ที่ดินเข้าสู่คณะทำงานวิชาการของเขตฯ เพื่อตรวจสอบความครบถ้วน/สมบูรณ์ของเนื้อหาและองค์ประกอบ

1.5.9 เผยแพร่แผนการใช้ที่ดินเพื่อนำไปสู่การขับเคลื่อนการดำเนินงาน ประกอบด้วย

1) องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น นำแผนการใช้ที่ดินที่จัดทำขึ้นไปประกอบการจัดทำแผนการพัฒนาของตำบล เพื่อนำไปสู่การของบประมาณที่มีความสอดคล้องกับศักยภาพด้านการผลิตและสถานภาพของทรัพยากรของตำบล

2) กรมพัฒนาที่ดิน โดยสถานีพัฒนาที่ดิน กำหนดแผนงาน/โครงการ/กิจกรรม ที่สอดคล้องกับแผนการใช้ที่ดินที่กำหนดขึ้นในแต่ละเขตและสามารถใช้ประกอบการของบประมาณในพื้นที่อย่างมีประสิทธิภาพและเป็นที่ยอมรับ

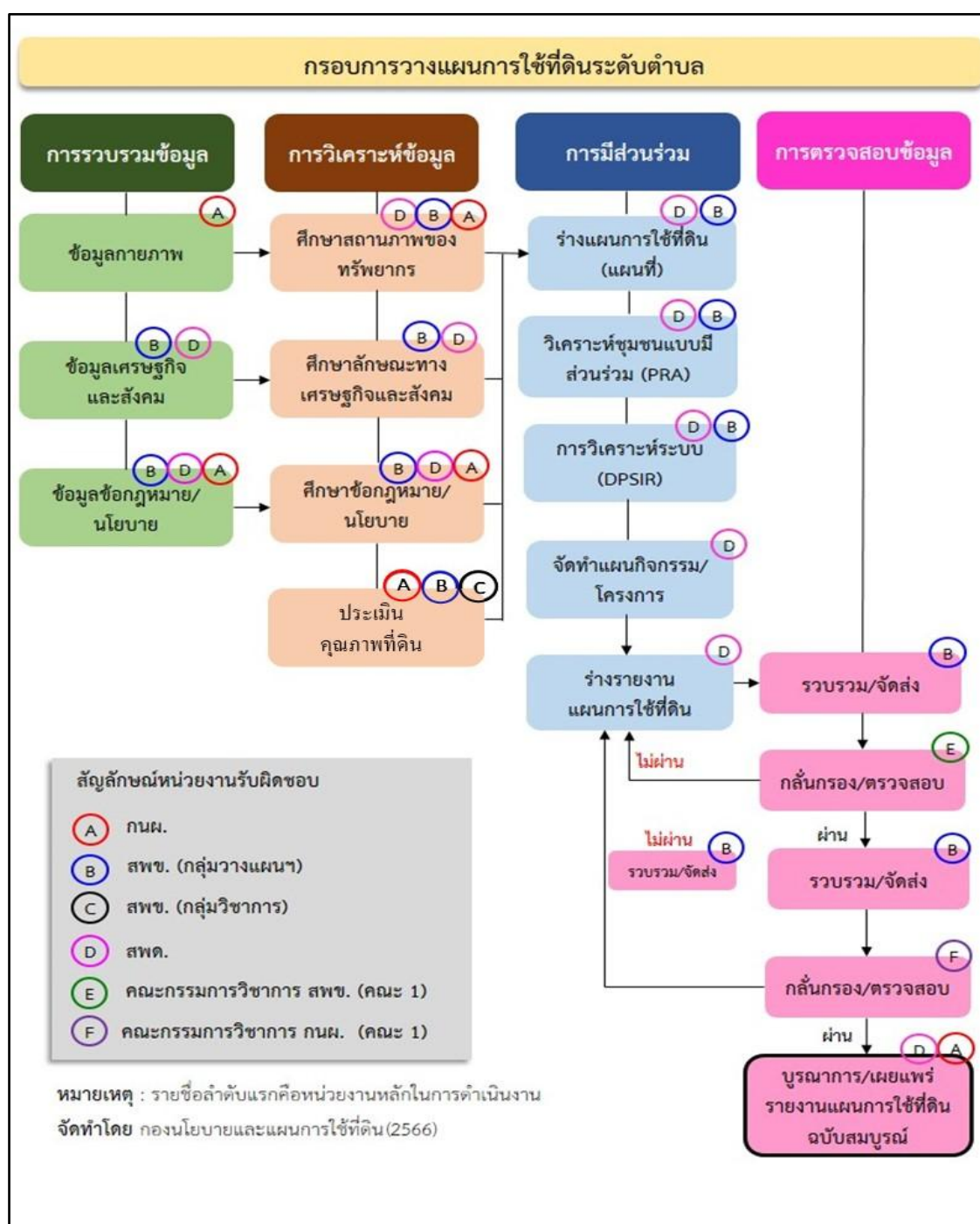
3) หน่วยงานราชการอื่น ๆ สามารถใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานประกอบแผนงาน/โครงการ/กิจกรรม ที่สอดคล้องกับแผนการใช้ที่ดินที่กำหนดขึ้นในแต่ละเขต

จากขั้นตอนที่กล่าวข้างต้น สามารถจัดทำกรอบการวางแผนการใช้ที่ดินระดับแสดงดังรูปที่ 1-1

1.6 วิสัยทัศน์ของตำบล

“ท้องถิ่นน่าอยู่ สู่การเรียนรู้ตลอดชีวิต เศรษฐกิจมั่นคง สูงส่งภูมิปัญญา สู่การพัฒนานำพาชุมชนเข้มแข็ง” (องค์การบริหารส่วนตำบลหินตก, 2566)

รูปที่ 1-1 กรอบการวางแผนการใช้ที่ดินระดับตำบล

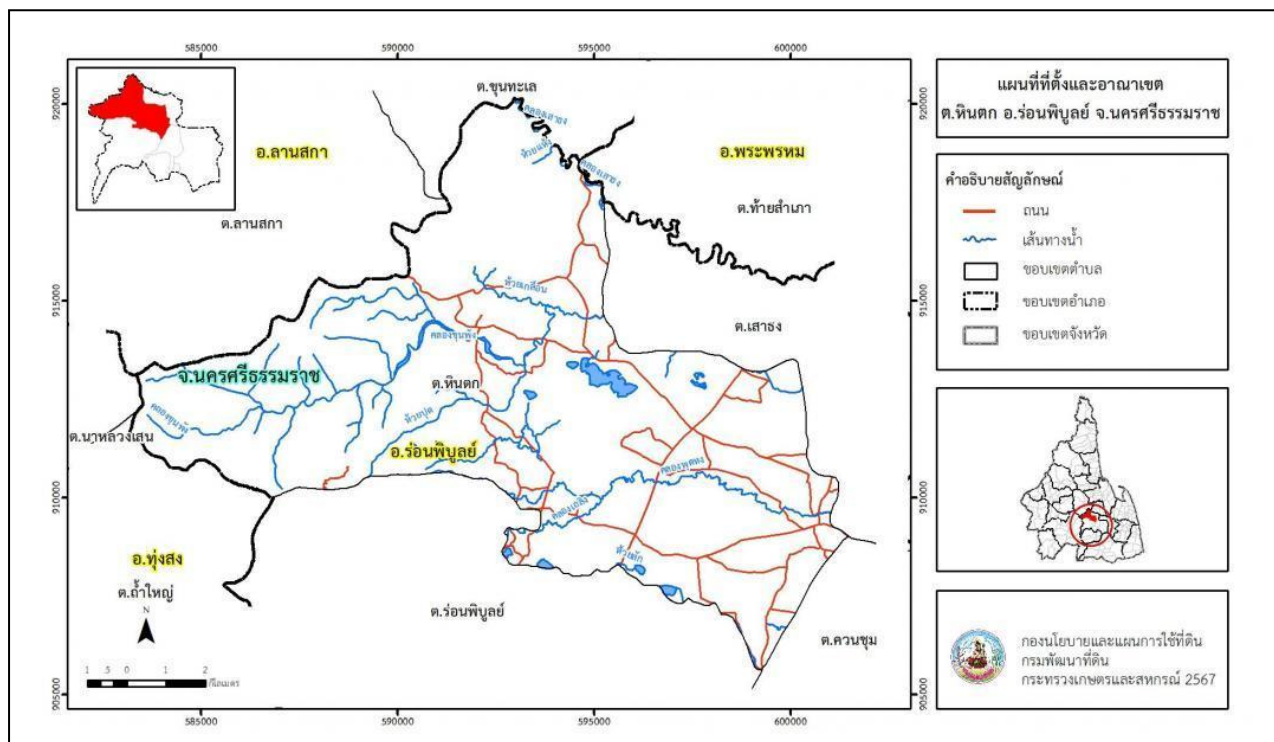
บทที่ 2

ข้อมูลทั่วไป

2.1 ที่ตั้งและอาณาเขต

ตำบลหินตก อำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช ตั้งอยู่ทางทิศเหนือของอำเภอร่อนพิบูลย์ มีพื้นที่ประมาณ 108.74 ตารางกิโลเมตร หรือ 67,962 ไร่ โดยมีอาณาเขตติดต่อ ดังนี้ (รูปที่ 2-1)

ทิศเหนือ	ติดต่อกับตำบลลานสกา ตำบลขุนทะเล อำเภอลานสกา ตำบลท้ายสำเภา อำเภอพระพรหม จังหวัดนครศรีธรรมราช
ทิศใต้	ติดต่อกับตำบลถ้ำใหญ่ อำเภอทุ่งสง ตำบลร่อนพิบูลย์ ตำบลควนชุม อำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับตำบลเสาธง อำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับตำบลลานสกา อำเภอลานสกา ตำบลนาหลวงเสน อำเภอทุ่งใหญ่ จังหวัดนครศรีธรรมราช

รูปที่ 2-1 ที่ตั้งและอาณาเขตตำบลหินตก อำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช

2.2 การแบ่งส่วนการปกครอง

ตำบลหินตก อำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช แบ่งส่วนการปกครองออกเป็น 12 หมู่บ้าน ดังนี้

หมู่ที่ 1 บ้านกลุ่ทอง	หมู่ที่ 7 บ้านสามัคยาราม
หมู่ที่ 2 บ้านท่าไทร	หมู่ที่ 8 บ้านขุนพัง
หมู่ที่ 3 บ้านไม้หลา	หมู่ที่ 9 บ้านไม้หลา
หมู่ที่ 4 บ้านห้วยโหยง	หมู่ที่ 10 บ้านปรายราง
หมู่ที่ 5 บ้านสามร้อยกล้า	หมู่ที่ 11 บ้านพรุชิง
หมู่ที่ 6 บ้านปัดโวค	หมู่ที่ 12 บ้านคีรีใหม่

2.3 สภาพภูมิประเทศ

ลักษณะพื้นที่ทั่วไปส่วนใหญ่เป็นที่ลาดชันสูง มีสภาพพื้นที่ราบเรียบถึงค่อนข้างราบเรียบ และพื้นที่สูงชันเป็นพื้นที่เขาที่มีความสูงระหว่าง 200-800 เมตรจากระดับทะเลปานกลาง เช่น เขาวัง เขารามโรม มีคลองธรรมชาติ คลองขุด คลองชลประทานไหลผ่านโดยมีลำน้ำที่สำคัญ เช่น คลองขุนพัง คลองเกลิง คลองพุดหง คลองเสาชง ห้วยเกลื่อน ห้วยจอมปูน ห้วยปุด ห้วยสัก ห้วยแห้ง

2.4 สภาพภูมิอากาศ

จากการศึกษาสถิติภูมิอากาศคาบ 30 ปี (พ.ศ. 2537-2566) พบว่า ตำบลหินตก อำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช มีรายละเอียดดังนี้

2.4.1 อุณหภูมิ

มีอุณหภูมิโดยเฉลี่ยทั้งปี 27.5 องศาเซลเซียส อุณหภูมิสูงสุดเฉลี่ย 34.1 องศาเซลเซียส ในเดือนพฤษภาคม และอุณหภูมิต่ำสุดเฉลี่ย 22.8 องศาเซลเซียส ในเดือนกุมภาพันธ์

2.4.2 ปริมาณน้ำฝน

มีปริมาณน้ำฝนรวมทั้งปี 2,604.6 มิลลิเมตร มีฝนตกประมาณ 170 วัน เดือนที่มีฝนตกมากที่สุด ในเดือนพฤศจิกายน มีปริมาณฝน 595.0 มิลลิเมตร และมีฝนตกประมาณ 21 วัน

2.4.3 สมดุลน้ำเพื่อการเกษตร

จากข้อมูลสถิติภูมิอากาศในคาบ 30 ปี (พ.ศ. 2537-2566) ณ สถานีตรวจอากาศเกษตร จังหวัดนครศรีธรรมราช ได้นำมาวิเคราะห์สมดุลของน้ำเพื่อการเกษตร ซึ่งเป็นการวิเคราะห์หาช่วงฤดูกาลเพาะปลูกพืช ตลอดจนช่วงระยะเวลาที่พืชเสี่ยงต่อการขาดน้ำ ข้อมูลที่นำมาวิเคราะห์ คือ ปริมาณน้ำฝน และศักยภาพการคายระเหยน้ำอ้างอิง (ETo) ซึ่งคำนวณด้วยโปรแกรม Cropwat for Windows Version 8.0 โดยใช้สมการ Penman-Monteith สามารถสรุปสมดุลของน้ำเพื่อการเกษตรในเขตอาศัยน้ำฝนได้ดังนี้

ช่วงที่เหมาะสมต่อการปลูกพืช เป็นช่วงที่ค่าปริมาณน้ำฝนมากกว่าค่า 0.5 การระเหยจากผิวดิน และการคายน้ำของพืช เป็นช่วงที่ดินมีความชุ่มชื้นพอเหมาะต่อการเพาะปลูกพืช เป็นช่วงที่ดินมีความชุ่มชื้นพอเหมาะต่อการเพาะปลูกพืชได้ตลอดทั้งปี

ช่วงที่มีน้ำมากเกินพอ เป็นช่วงที่ค่าปริมาณน้ำฝนมากกว่าค่าการระเหยจากผิวดินและการคายน้ำของพืช ซึ่งช่วงนี้เริ่มตั้งแต่กลางเดือนมีนาคมถึงต้นเดือนกุมภาพันธ์ (ตารางที่ 2-1 และรูปที่ 2-2)

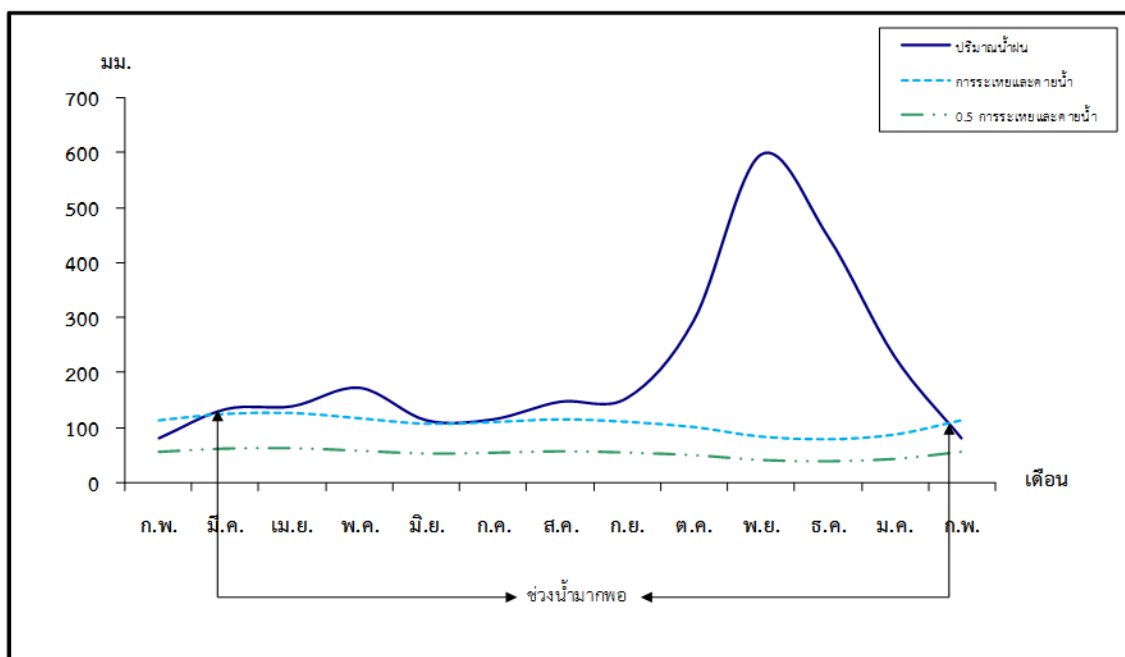
ตารางที่ 2-1 สถิติภูมิอากาศ ณ สถานีตรวจอากาศเกษตรจังหวัดนครศรีธรรมราช¹

เดือน	อุณหภูมิ (°ซ.)			ความชื้นสัมพัทธ์ (%)	ปริมาณน้ำฝน (มม.)	จำนวนวันที่ฝนตก (วัน)	ศักยภาพการคายระเหยน้ำ (มม.)	ปริมาณฝนใช้การ ² (มม.)
	ต่ำสุด	สูงสุด	เฉลี่ย					
ม.ค.	23.2	30.2	26.3	87.0	227.8	13.2	86.5	144.8
ก.พ.	22.8	31.4	26.7	84.0	79.0	6.0	112.3	69.0
มี.ค.	24.5	32.9	27.6	83.0	131.9	8.1	124.0	104.1
เม.ย.	26.8	33.9	28.4	83.0	137.2	9.1	125.4	107.1
พ.ค.	23.5	34.1	28.4	84.0	170.7	15.4	115.9	124.1
มิ.ย.	23.3	34.0	28.3	83.0	111.5	12.3	105.9	91.6
ก.ค.	24.1	33.7	28.0	83.0	113.4	13.8	109.1	92.8
ส.ค.	24.3	34.0	28.1	82.0	145.4	14.3	114.1	111.6
ก.ย.	24.2	33.3	27.6	85.0	152.2	16.3	109.5	115.1
ต.ค.	24.1	31.9	27.1	88.0	293.6	21.0	100.1	154.4
พ.ย.	24.0	30.3	26.6	90.0	595.0	21.2	82.8	184.5
ธ.ค.	23.8	29.9	26.4	89.0	446.9	19.4	78.1	169.7
เฉลี่ย	24.1	32.5	27.5	85.1	-	-	-	-
รวม	-	-	-	-	2,604.6	170.1	1,263.8	1,468.8

หมายเหตุ: ¹เป็นสถานีตรวจอากาศที่ใกล้พื้นที่ตำบลมากที่สุด

²จากการคำนวณโดยโปรแกรม Cropwat for Windows Version 8.0

ที่มา: กรมอุตุนิยมวิทยา (2567)

หมายเหตุ: ใช้ข้อมูลปริมาณน้ำฝน 13 เดือน เพราะสามารถแสดงให้เห็นความต่อเนื่องของข้อมูลที่น่าสนใจ
วิเคราะห์สมดุลของน้ำเพื่อการเกษตร

รูปที่ 2-2 กราฟสมดุลของน้ำเพื่อการเกษตร จังหวัดนครศรีธรรมราช

2.5 สภาพการใช้ที่ดินปัจจุบัน

จากฐานข้อมูลของกองนโยบายและแผนการใช้ที่ดิน กรมพัฒนาที่ดิน (2566) พบว่าสภาพการใช้ที่ดิน ตำบลหินตก อำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช ซึ่งสำรวจโดยกลุ่มวิเคราะห์สภาพการใช้ที่ดิน ประกอบด้วยประเภทการใช้ที่ดินต่าง ๆ ดังนี้

2.5.1 พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง มีเนื้อที่ 6,469 ไร่ หรือร้อยละ 9.52 ของเนื้อที่ตำบล

2.5.2 พื้นที่เกษตรกรรม มีเนื้อที่ 36,207 ไร่ หรือร้อยละ 53.27 ของเนื้อที่ตำบล ประกอบด้วย
การใช้ประโยชน์ที่ดินด้านเกษตรกรรมต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1) พื้นที่นา มีเนื้อที่ 202 ไร่ หรือร้อยละ 0.29 ของเนื้อที่ตำบล ได้แก่ นาไร่ นาข้าว

2) ไม้ยืนต้น มีเนื้อที่ 27,750 ไร่ หรือร้อยละ 40.83 ของเนื้อที่ตำบล ได้แก่ ยางพารา
ปาล์มน้ำมัน ไม้ยืนต้นร้าง/เสื่อมโทรม

4) ไม้ผล มีเนื้อที่ 8,079 ไร่ หรือร้อยละ 11.88 ของเนื้อที่ตำบล ได้แก่ ไม้ผลผสม มะพร้าว

มังคุด

5) พืชสวน มีเนื้อที่ 41 ไร่ หรือร้อยละ 0.06 ของเนื้อที่ตำบล ได้แก่ พืชผัก พืชสวนร้าง/

เสื่อมโทรม

6) พุ่มหญ้าเลี้ยงสัตว์และโรงเรือนเลี้ยงสัตว์ มีเนื้อที่ 127 ไร่ หรือร้อยละ 0.19 ของเนื้อที่ตำบล ได้แก่ โรงเรือนเลี้ยงสัตว์ปีก พุ่มหญ้าเลี้ยงสัตว์ โรงเรือนเลี้ยงโค กระบือ และม้า

7) สถานที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ มีเนื้อที่ 8 ไร่ หรือร้อยละ 0.02 ของเนื้อที่ตำบล ได้แก่ สถานที่เพาะเลี้ยงปลา สถานที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำร้าง

2.5.3 พื้นที่ป่าไม้ มีเนื้อที่ 21,678 ไร่ หรือร้อยละ 31.90 ของเนื้อที่ตำบล ได้แก่ ป่าไม้ผลัดใบสมบูรณ์

2.5.4 พื้นที่แหล่งน้ำ มีเนื้อที่ 418 ไร่ หรือร้อยละ 0.62 ของเนื้อที่ตำบล ได้แก่ แม่น้ำ ลำห้วย ลำคลอง บ่อน้ำในไร่นา

2.5.5 พื้นที่เบ็ดเตล็ด มีเนื้อที่ 3,190 ไร่ หรือร้อยละ 4.69 ของเนื้อที่ตำบล ได้แก่ เหมืองแร่ พุ่มหญ้าธรรมชาติ บ่อดิน

ตารางที่ 2-2 สภาพการใช้ที่ดินตำบลหินตก อำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช

หน่วยแผนที่	ประเภทการใช้ที่ดิน	เนื้อที่	
		ไร่	ร้อยละ
U	พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง	6,469	9.52
U201	หมู่บ้านบนพื้นราบ	3,638	5.35
U201/A401	หมู่บ้านบนพื้นราบ/ไม้ผลผสม	2,096	3.08
U301	สถานที่ราชการและสถาบันต่าง ๆ	411	0.61
U405	ถนน	284	0.42
U502	โรงงานอุตสาหกรรม	40	0.06
A	พื้นที่เกษตรกรรม	36,207	53.27
A100	นาร้าง	193	0.28
A101	นาข้าว	9	0.01
A300	ไม้ยืนต้นร้าง/เสื่อมโทรม	1,711	2.52
A301	ไม้ยืนต้นผสม	29	0.04
A302	ยางพารา	20,882	30.73
A302/A303	ยางพารา/ปาล์มน้ำมัน	11	0.02
A302/A419	ยางพารา/มังคุด	56	0.08

ตารางที่ 2-2 (ต่อ)

หน่วยแผนที่	ประเภทการใช้ที่ดิน	เนื้อที่	
		ไร่	ร้อยละ
A303	ปาล์มน้ำมัน	4,231	6.23
A307	สนประดิพัทธ์	329	0.48
A308	กระถิน	14	0.02
A315	ไผ่ปลูกเพื่อการค้า	8	0.01
A317	หมาก	166	0.24
A317/A405	หมาก/มะพร้าว	13	0.02
A317/A419	หมาก/มังคุด	300	0.44
A400	ไม้ผลร้าง/เสื่อมโทรม	130	0.19
A401	ไม้ผลผสม	5,231	7.70
A403	ทุเรียน	258	0.38
A403/A419	ทุเรียน/มังคุด	62	0.09
A404	เงาะ	172	0.25
A404/A405	เงาะ/มะพร้าว	10	0.01
A404/A419	เงาะ/มังคุด	83	0.12
A404/A420	เงาะ/กลางสาด ลองกอง	36	0.05
A405	มะพร้าว	773	1.14
A405/A411	มะพร้าว/กล้วย	18	0.03
A405/A419	มะพร้าว/มังคุด	344	0.51
A411	กล้วย	26	0.04
A419	มังคุด	707	1.04
A419/A420	มังคุด/กลางสาด ลองกอง	118	0.17
A420	กลางสาด ลองกอง	5	0.01
A420/A421	กลางสาด ลองกอง/ระกำ สละ	104	0.15
A422	มะนาว	2	-

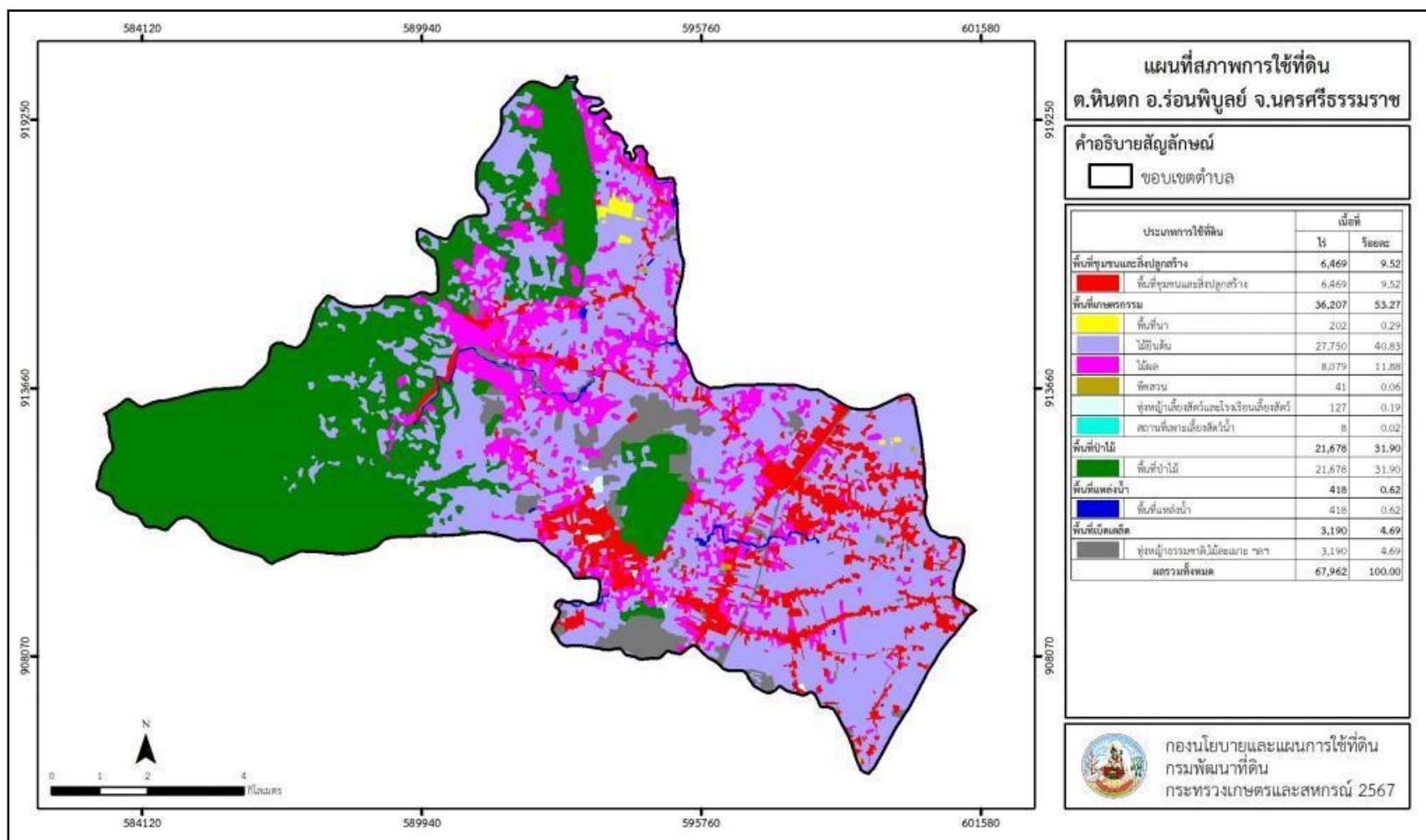
ตารางที่ 2-2 (ต่อ)

หน่วยแผนที่	ประเภทการใช้ที่ดิน	เนื้อที่	
		ไร่	ร้อยละ
A500	พืชสวนร้าง/เสื่อมโทรม	14	0.02
A502	พืชผัก	27	0.04
A701	ทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์	18	0.03
A702	โรงเรือนเลี้ยงโค กระบือ และม้า	6	0.01
A703	โรงเรือนเลี้ยงสัตว์ปีก	103	0.15
A900	สถานที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำร้าง	4	0.01
A902	สถานที่เพาะเลี้ยงปลา	4	0.01
F	พื้นที่ป่าไม้	21,678	31.90
F101	ป่าไม้ผลัดใบสมบูรณ์	21,678	31.90
M	พื้นที่เบ็ดเตล็ด	3,190	4.69
M101	ทุ่งหญ้าธรรมชาติ	450	0.66
M102	ทุ่งหญ้าสลับไม้พุ่ม/ไม้ละเมาะ	260	0.38
M300	เหมืองเก่า บ่อขุดเก่า	258	0.38
M301	เหมืองแร่	1,894	2.79
M304	บ่อดิน	328	0.48
W	พื้นที่แหล่งน้ำ	418	0.62
W101	แม่น้ำ ลำห้วย ลำคลอง	365	0.54
W202	บ่อน้ำในไร่นา	53	0.08
ผลรวมทั้งหมด		67,962	100.00

หมายเหตุ: เนื้อที่คำนวณด้วยระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์

แผนการใช้ที่ดินตำบลหินตก อำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช

รูปที่ 2-3 สภาพการใช้ที่ดิน ตำบลหินตก อำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช

2.6 สภาพเศรษฐกิจและสังคม

2.6.1 ประชากร

จากหลักฐานทะเบียนราษฎรของกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย ปี 2566 พบว่า ประชากรที่อาศัยในพื้นที่ตำบลหินตก มีประชากรรวม 18,624 คน แยกเป็นชาย 9,392 คน เป็นหญิง 9,232 คน ความหนาแน่นโดยเฉลี่ย 171.27 คนต่อตารางกิโลเมตร มีจำนวนครัวเรือนทั้งหมด 6,706 ครัวเรือน เป็นครัวเรือนเกษตรที่มาขึ้นทะเบียนกรมส่งเสริมการเกษตร 2,432 ครัวเรือน หรือร้อยละ 36.27 ของจำนวนครัวเรือนทั้งหมด และเป็นครัวเรือนที่ประกอบอาชีพอื่น ๆ ครัวเรือนเกษตรที่ไม่ได้มาขึ้นทะเบียนกรมส่งเสริมการเกษตร 4,274 ครัวเรือน หรือร้อยละ 63.73 ของจำนวนครัวเรือนทั้งหมด ดังรายละเอียดในตารางที่ 2-3 และตารางที่ 2-4

ตารางที่ 2-3 จำนวนประชากรและครัวเรือนตำบลหินตก อำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช ปี 2566

ตำบล/หมู่บ้าน	จำนวน ครัวเรือน	จำนวนประชากร (คน)		
		ชาย	หญิง	รวม
ตำบลหินตก	6,706	9,392	9,232	18,624
หมู่ที่ 1 กลุ่ทอง	358	486	478	964
หมู่ที่ 2 ท่าไทร	417	512	504	1,016
หมู่ที่ 3 ไม้หลา	429	750	723	1,473
หมู่ที่ 4 ห้วยโหยง	1,039	1,528	1,510	3,038
หมู่ที่ 5 สามร้อยกล้า	961	1,038	1,082	2,120
หมู่ที่ 6 ปัดไวก	698	992	955	1,947
หมู่ที่ 7 สามัคยาราม	502	801	767	1,568
หมู่ที่ 8 ขุนพัง	522	706	717	1,423
หมู่ที่ 9 ไม้หลา	797	995	1,028	2,023
หมู่ที่ 10 ปรายราง	316	508	496	1,004
หมู่ที่ 11 พรุชิง	318	502	469	971
หมู่ที่ 12 คีรีใหม่	349	574	503	1,077

ที่มา: กรมการปกครอง (2566)

ตารางที่ 2-4 จำนวนและสัดส่วนครัวเรือนเกษตรตำบลหินตก อำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช ปี 2566

รายการ	จำนวน (ครัวเรือน)	ร้อยละ
จำนวนครัวเรือนทั้งหมด ¹⁾	6,706	100.00
- จำนวนครัวเรือนเกษตรที่มาขึ้นทะเบียนกรมส่งเสริมการเกษตร ²⁾	2,432	36.27
- จำนวนครัวเรือนที่ประกอบอาชีพอื่น ๆ และจำนวนครัวเรือนเกษตรที่ไม่ได้มาขึ้นทะเบียนฯ	4,274	63.73

ที่มา: 1) กรมการปกครอง (2566)

2) กรมส่งเสริมการเกษตร (2566)

2.6.2 การถือครองที่ดิน

ตำบลหินตก อำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช มีพื้นที่รวมทั้งหมด 67,962 ไร่ และมีจำนวนครัวเรือนทั้งหมด 6,706 ครัวเรือน (ตารางที่ 2-3) จากการวิเคราะห์พบการถือครองที่ดินเฉลี่ยครัวเรือนละ 10.13 ไร่ จากข้อมูลสภาพการใช้ที่ดินในปัจจุบันของตำบล มีพื้นที่เกษตรกรรมทั้งหมด 36,207 ไร่ หรือร้อยละ 53.27 ของเนื้อที่ทั้งหมด และเมื่อนำมาประเมินพบการถือครองที่ดินทางการเกษตรเฉลี่ยครัวเรือนละ 14.89 ไร่ (เนื้อที่ของตำบลรวมต่อจำนวนครัวเรือนทั้งหมด)

2.6.3 ลักษณะทางเศรษฐกิจและการประกอบอาชีพ

ประชากรในตำบลหินตก อำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช ประกอบอาชีพเกษตรกรรม มีจำนวนครัวเรือนเกษตรที่ขึ้นทะเบียนกรมส่งเสริมการเกษตร 2,432 ครัวเรือน (ตารางที่ 2-4) มีการใช้ที่ดินสำหรับปลูกยางพารา ปาล์มน้ำมัน และไม้ผลผสม ทางด้านการเลี้ยงสัตว์เกษตรกรรมมีการเลี้ยงไว้เพื่อบริโภคหากเหลือจึงจำหน่ายเป็นรายได้เสริม นอกจากนี้ประชากรยังประกอบอาชีพค้าขาย รับราชการ รับจ้างทั่วไป และอื่น ๆ บางครัวเรือนประกอบอาชีพหลายอย่างควบคู่กันไป

2.6.4 ด้านรายได้-รายจ่าย

จากข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) ของกรมการพัฒนาชุมชน ปี 2565 พบว่า รายได้ครัวเรือนเฉลี่ยปีละ 203,638 บาท รายได้บุคคลเฉลี่ยปีละ 71,604 บาท รายจ่ายครัวเรือนเฉลี่ยปีละ 104,804 บาท รายจ่ายบุคคลเฉลี่ยปีละ 37,334 บาท เมื่อพิจารณาจะพบว่ารายได้ครัวเรือนมากกว่ารายจ่ายครัวเรือนปีละ 98,834 บาท และรายได้บุคคลมากกว่ารายจ่ายบุคคลปีละ 34,270 บาท ดังรายละเอียดในตารางที่ 2-5

ตารางที่ 2-5 รายได้-รายจ่ายเฉลี่ยครัวเรือนตำบลหินตก อำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช ปี 2565

ตำบล/หมู่บ้าน		แหล่งรายได้ของครัวเรือน (บาท/ปี)				รายได้เฉลี่ย (บาท/ปี)		รายจ่ายเฉลี่ย (บาท/ปี)	
		อาชีพหลัก	อาชีพรอง	รายได้อื่น	ทำ-หาเอง	ครัวเรือน	บุคคล	ครัวเรือน	บุคคล
ตำบลหินตก		150,627	24,728	13,364	14,920	203,638	71,604	104,804	37,334
หมู่ที่ 1	ถลุงทอง	123,009	2,227	4,299	817	130,351	55,789	34,939	14,954
หมู่ที่ 2	ท่าไทร	337,024	54,294	35,659	24,404	451,381	148,331	181,407	59,613
หมู่ที่ 3	ไม้หลา	152,282	4,957	12,577	65,457	235,273	72,813	80,864	25,026
หมู่ที่ 4	ห้วยโหยง	95,378	32,196	27,104	26,669	181,347	62,128	112,156	38,424
หมู่ที่ 5	สามร้อยกล้า	143,369	3,189	21,550	171	168,280	58,739	154,193	53,822
หมู่ที่ 6	ปัดโศก	138,391	35,565	6,163	12,354	192,474	66,570	124,500	43,060
หมู่ที่ 7	สามัคยาราม	152,030	19,603	12,115	10,664	194,412	69,732	67,430	24,186
หมู่ที่ 8	ขุนพัง	119,389	31,740	11,162	13,987	176,278	56,215	81,879	26,111
หมู่ที่ 9	ไม้หลา	153,904	640	756	0	155,299	96,781	112,042	69,823
หมู่ที่ 10	ปรางราย	112,688	33,231	17,154	16,921	179,993	60,385	114,667	38,469
หมู่ที่ 11	พรุชิง	155,551	7,812	7,956	5,794	177,112	56,158	26,489	8,399
หมู่ที่ 12	ศรีใหม่	124,503	71,277	3,869	1,806	201,456	55,604	167,079	46,116

ที่มา: กรมการพัฒนาชุมชน (2566)

บทที่ 3

สถานภาพของทรัพยากรธรรมชาติ

การศึกษาสถานภาพของทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ตำบลหินตก อำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช ได้แก่ ทรัพยากรป่าไม้ ทรัพยากรน้ำ และทรัพยากรดิน ซึ่งเป็นทรัพยากรกายภาพที่สำคัญต่อการทำการเกษตร ดังนั้นจึงจำเป็นต้องทราบว่าทรัพยากรธรรมชาติแต่ละชนิดปัจจุบันมีสถานะอย่างไร เพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบการวางแผนการใช้ที่ดินซึ่งจะนำไปสู่การกำหนดแผนงาน โครงการ กิจกรรม รวมถึงมาตรการต่าง ๆ เพื่อการพัฒนาพื้นที่อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป โดยมีรายละเอียดดังนี้

3.1 ทรัพยากรป่าไม้

3.1.1 ป่าไม้ตามกฎหมายและมติคณะรัฐมนตรี

- 1) ป่าอนุรักษ์ พบพื้นที่ป่าอนุรักษ์ในพื้นที่ คือ อุทยานแห่งชาติน้ำตกโยง เนื้อที่ 17,669 ไร่
- 2) ป่าสงวนแห่งชาติ ได้มีการจำแนกเขตการใช้ประโยชน์ทรัพยากรและที่ดินป่าไม้ในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติตามมติคณะรัฐมนตรี วันที่ 10 มีนาคม 2535 และ 17 มีนาคม 2535 แบ่งออกเป็น 3 เขต ประกอบด้วย เขตพื้นที่ป่าเพื่อการอนุรักษ์ (Zone C) เขตพื้นที่ป่าเพื่อเศรษฐกิจ (Zone E) และเขตพื้นที่ป่าที่เหมาะสมต่อการเกษตร (Zone A) จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบพื้นที่ป่าจำแนกเขตการใช้ประโยชน์ทรัพยากรที่ดินและป่าไม้ในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติตามมติคณะรัฐมนตรีในพื้นที่ คือ เขตพื้นที่ป่าเพื่อการอนุรักษ์ (Zone C) เนื้อที่ 20,940 ไร่

3.1.2 ชั้นคุณภาพลุ่มน้ำ จากการวิเคราะห์ข้อมูล พบชั้นคุณภาพลุ่มน้ำในพื้นที่ ได้แก่

- 1) พื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ 1A เนื้อที่ 11,244 ไร่
- 2) พื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ 1AR เนื้อที่ 1,919 ไร่
- 3) พื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ 1B เนื้อที่ 5,845 ไร่
- 4) พื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ 1BR เนื้อที่ 1,262 ไร่
- 5) พื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ 2 เนื้อที่ 5,743 ไร่
- 6) พื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ 3 เนื้อที่ 4,120 ไร่
- 7) พื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ 4 เนื้อที่ 5,203 ไร่
- 8) พื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ 5 เนื้อที่ 32,626 ไร่

ทั้งนี้ เนื้อที่ดังกล่าวข้างต้นคำนวณด้วยระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ เป็นเนื้อที่เบื้องต้นเท่านั้น ไม่สามารถใช้อ้างอิงได้ทางกฎหมาย

3.2 ทรัพยากรน้ำ

3.2.1 ปริมาณน้ำฝน พบว่า ในพื้นที่ตำบลหิณฑก มีปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยในคาบ 30 ปี (พ.ศ. 2537-2566) มีปริมาณน้ำฝนรวม 2,604.6 มิลลิเมตรต่อปี

3.2.2 น้ำผิวดิน หมายถึง แม่น้ำลำคลอง หนอง บึง ทะเลสาบ อ่างเก็บน้ำ และแหล่งน้ำสาธารณะอื่นๆ ที่อยู่ภายในผืนแผ่นดิน ในพื้นที่ตำบลหิณฑก มีแหล่งน้ำผิวดินธรรมชาติ ได้แก่ คลองขุนพัง คลองเถลิง คลองพุดหง คลองเสาธง ห้วยเกลื่อน ห้วยจอมปูน ห้วยปุด ห้วยสัก และห้วยแห้ง

3.2.3 น้ำบาดาล จากฐานข้อมูลของกรมทรัพยากรน้ำบาดาล (2566) พบว่า ตำบลหิณฑก มีจำนวน บ่อบาดาลราชการจำนวน 12 บ่อ และจำนวนบ่อบาดาลเอกชนจำนวน 1 บ่อ

3.3 ทรัพยากรดิน

ทรัพยากรดินในพื้นที่ตำบลหิณฑก อำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช พบหน่วยแผนที่ดินทั้งหมด 23 หน่วยแผนที่ดิน และหน่วยพื้นที่เบ็ดเตล็ด 3 หน่วยแผนที่ ดังนี้

3.3.1 ดินในพื้นที่ลุ่ม มี 7 หน่วยแผนที่ดิน ได้แก่

1) หน่วยแผนที่ดิน Bu-sIA ชุดดินสายบุรี มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทรายแบ่ง ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 5,772 ไร่ หรือร้อยละ 8.49 ของเนื้อที่ตำบล

2) หน่วยแผนที่ดิน Ko-sclA ชุดดินโคกเคียน มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนเหนียวปนทราย ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 2,678 ไร่ หรือร้อยละ 3.94 ของเนื้อที่ตำบล

3) หน่วยแผนที่ดิน Ko-sIA/lt ชุดดินโคกเคียน มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ และดินเหนียวลดลง มีเนื้อที่ 663 ไร่ หรือร้อยละ 0.98 ของเนื้อที่ตำบล

4) หน่วยแผนที่ดิน Lgu-clA ชุดดินละงู มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนดินเหนียว ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 510 ไร่ หรือร้อยละ 0.75 ของเนื้อที่ตำบล

5) หน่วยแผนที่ดิน Sng-sIA ชุดดินสงขลา มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 824 ไร่ หรือร้อยละ 1.21 ของเนื้อที่ตำบล

6) หน่วยแผนที่ดิน Sng-sIB ชุดดินสงขลา มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 6,546 ไร่ หรือร้อยละ 9.63 ของเนื้อที่ตำบล

7) หน่วยแผนที่ดิน Tsl-sicA ชุดดินท่าศาลา มีเนื้อดินบนเป็นดินเหนียวปนทรายแบ่ง ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 67 ไร่ หรือร้อยละ 0.10 ของเนื้อที่ตำบล

3.3.2 ดินในพื้นที่ดอน มี 16 หน่วยแผนที่ดิน ได้แก่

1) หน่วยแผนที่ดิน Ho-Klt-gclD หน่วยเชิงซ้อนของชุดดินห้วยยอด และชุดดินคลองเต้ง มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนดินเหนียวปนกรวด ความลาดชัน 12-20 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 498 ไร่ หรือร้อยละ 0.73 ของเนื้อที่ตำบล

- 2) หน่วยแผนที่ดิน Knk-slB ชุดดินคลองนกระทุง มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 812 ไร่ หรือร้อยละ 1.20 ของเนื้อที่ตำบล
- 3) หน่วยแผนที่ดิน Knk-slC ชุดดินคลองนกระทุง มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 5-12 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 395 ไร่ หรือร้อยละ 0.58 ของเนื้อที่ตำบล
- 4) หน่วยแผนที่ดิน Lam-slA ชุดดินลำแก่น มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทรายแบ่ง ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 2,196 ไร่ หรือร้อยละ 3.23 ของเนื้อที่ตำบล
- 5) หน่วยแผนที่ดิน Ll-pic-sicA ดินลำภูราที่มีศิลาแลงอ่อน มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนเหนียวปนทรายแบ่ง ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 335 ไร่ หรือร้อยละ 0.49 ของเนื้อที่ตำบล
- 6) หน่วยแผนที่ดิน Ntn-clC ชุดดินนาทอน มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนดินเหนียว ความลาดชัน 5-12 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 504 ไร่ หรือร้อยละ 0.74 ของเนื้อที่ตำบล
- 7) หน่วยแผนที่ดิน Pac-clB ชุดดินปากจั่น มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนดินเหนียว ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 176 ไร่ หรือร้อยละ 0.26 ของเนื้อที่ตำบล
- 8) หน่วยแผนที่ดิน Pto-slC ชุดดินพะโต๊ะ มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 5-12 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 693 ไร่ หรือร้อยละ 1.02 ของเนื้อที่ตำบล
- 9) หน่วยแผนที่ดิน Pto-sID ชุดดินพะโต๊ะ มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 12-20 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 858 ไร่ หรือร้อยละ 1.26 ของเนื้อที่ตำบล
- 10) หน่วยแผนที่ดิน Ro-fl-sA ดินรือเสาะที่เป็นดินร่วนละเอียด มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 1,690 ไร่ หรือร้อยละ 2.49 ของเนื้อที่ตำบล
- 11) หน่วยแผนที่ดิน Te-mw,pic-sA ดินท่าแซะที่มีการระบายน้ำดีปานกลางและมีศิลาแลงอ่อน มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 2,717 ไร่ หรือร้อยละ 4.00 ของเนื้อที่ตำบล
- 12) หน่วยแผนที่ดิน Tg-sA ชุดดินทุ่งหว่า มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 2,519 ไร่ หรือร้อยละ 3.71 ของเนื้อที่ตำบล
- 13) หน่วยแผนที่ดิน Tg-slB ชุดดินทุ่งหว่า มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 5,086 ไร่ หรือร้อยละ 7.48 ของเนื้อที่ตำบล
- 14) หน่วยแผนที่ดิน Tg-slC ชุดดินทุ่งหว่า มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 5-12 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 76 ไร่ หรือร้อยละ 0.11 ของเนื้อที่ตำบล
- 15) หน่วยแผนที่ดิน Tim-col-sID-RC หน่วยเชิงซ้อนของดินท้ายเหมืองที่เป็นดินร่วนหยาบ มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 12-20 เปอร์เซ็นต์ กับที่ดินหินพื้นโผล่ มีเนื้อที่ 1,751 ไร่ หรือร้อยละ 2.58 ของเนื้อที่ตำบล

16) หน่วยแผนที่ดิน Tkn-sIA ชุดดินตาขุน มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 603 ไร่ หรือร้อยละ 0.89 ของเนื้อที่ตำบล

3.3.3 พื้นที่เบ็ดเตล็ด มี 3 หน่วยแผนที่ ได้แก่

1) หน่วยแผนที่ดิน SC พื้นที่ลาดชันเชิงซ้อน มีเนื้อที่ 28,036 ไร่ หรือร้อยละ 41.25 ของเนื้อที่ตำบล

2) หน่วยแผนที่ดิน ML ที่ดินดัดแปลง มีเนื้อที่ 1,904 ไร่ หรือร้อยละ 2.80 ของเนื้อที่ตำบล

3) หน่วยแผนที่ดิน W พื้นที่น้ำ มีเนื้อที่ 53 ไร่ หรือร้อยละ 0.08 ของเนื้อที่ตำบล

ปัญหาทรัพยากรดินทางการเกษตรตามสภาพธรรมชาติในพื้นที่ พบปัญหาดินตื้น มีเนื้อที่ 2,249 ไร่ หรือร้อยละ 3.31 ของเนื้อที่ตำบล ได้แก่ ชุดดินห้วยยอด (Ho) ชุดดินคลองเต้ง (Klt) และหน่วยเชิงซ้อนของดินท้ายเหมืองที่เป็นดินร่วนหยาบกับที่ดินหินพื้นโผล่ (Tim-col-RC)

รายละเอียดของสมบัติดิน ตำบลหินตก อำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช ดังแสดงในตารางที่ 3-1 และแผนที่แสดงในลักษณะของชุดดิน (รูปที่ 3-1)

แผนการใช้ที่ดินตำบลหินตก อำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช

ตารางที่ 3-1 สมบัติดิน ตำบลหินตก อำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช

หน่วยแผนที่ดิน	ความลาดชัน (%)	ความลึก (ซม.)	การระบายน้ำ	ความอุดมสมบูรณ์ของดิน	ความจุแลกเปลี่ยนแคตไอออน (cmol/kg)	ความชื้นตัวเบส (%)	ปฏิกิริยาดิน		ค่าการนำไฟฟ้า (dS/m)	ความลึกของชั้นจากผิวดิน (ซม.)	เนื้อที่	
							ดินบน	ดินล่าง			ไร่	ร้อยละ
สม-ส.ล.๑	0-2	>150	ค่อนข้างเลว	ต่ำ	<10	<35	0.5-6.0	0.5-5.5	<2	-	5,772	8.49
Ho-ส.ล.๑	12-20	0-50	ดี	ต่ำ	<10	<35	0.5-5.0	0.5-5.5	<2	-	698	0.73
Ko-ส.ล.๑	2-5	>150	ดี	ต่ำ	<10	<35	5.0-5.5	0.5-5.0	<2	-	812	1.20
Ko-ส.ล.๑	5-12	>150	ดี	ต่ำ	<10	<35	5.0-5.5	0.5-5.0	<2	-	395	0.58
Ko-ส.ล.๑	0-2	>150	เลว	ต่ำ	<10	<35	5.0-6.0	0.5-5.5	<2	-	2,678	3.96
Ko-ส.ล.๑	0-2	>150	เลว	ต่ำ	<10	<35	5.0-6.0	0.5-5.5	<2	-	663	0.98
Lam-ส.ล.๑	0-2	>150	ดี	ปานกลาง	<10	<35	0.5-6.0	5.0-5.5	<2	-	2,196	3.23
Lu-ส.ล.๑	0-2	>150	เลว	ปานกลาง	10-20	>75	5.5-6.5	7.0-8.0	<2	-	510	0.75
Lu-plc-ส.ล.๑	0-2	>150	ดี	ปานกลาง	10-20	<35	5.0-6.5	0.5-5.5	<2	-	335	0.49
Lu-plc-ส.ล.๑	5-12	50-100	ดี	ต่ำ	10-20	<35	5.0-5.5	0.5-5.5	<2	-	506	0.76
Pa-ส.ล.๑	2-5	>150	ดี	ต่ำ	<10	<35	6.0-7.0	0.5-5.5	<2	-	176	0.26
Pa-ส.ล.๑	5-12	50-100	ดี	ต่ำ	<10	<35	5.5-6.5	5.0-5.5	<2	-	693	1.02
Pa-ส.ล.๑	12-20	50-100	ดี	ต่ำ	<10	<35	5.0-6.5	0.5-5.5	<2	-	858	1.26
Po-ส.ล.๑	0-2	>150	ดี	ต่ำ	<10	<35	0.5-6.0	0.5-6.0	<2	-	1,676	2.47
Po-ส.ล.๑	0-2	>150	ดี	ปานกลาง	<10	<35	0.5-6.0	0.5-6.0	<2	-	16	0.02
Si-ส.ล.๑	0-2	>150	ค่อนข้างเลว	ต่ำ	<10	<35	0.5-6.0	0.5-5.5	<2	-	826	1.21
Si-ส.ล.๑	2-5	>150	ค่อนข้างเลว	ต่ำ	<10	<35	0.5-6.0	0.5-5.5	<2	-	6,566	9.63
Si-ส.ล.๑	0-2	>150	ดีปานกลาง	ต่ำ	<10	<35	5.0-5.5	0.5-5.0	<2	-	2,717	4.00
Si-ส.ล.๑	0-2	>150	ดี	ต่ำ	<10	<35	0.5-5.5	0.5-5.5	<2	-	2,519	3.71
Si-ส.ล.๑	2-5	>150	ดี	ต่ำ	<10	<35	0.5-5.5	0.5-5.5	<2	-	5,086	7.48
Si-ส.ล.๑	5-12	>150	ดี	ต่ำ	<10	<35	0.5-5.5	0.5-5.5	<2	-	76	0.11
Tim-col-ส.ล.๑-RC	12-20	>150	ดี	ต่ำ	<10	<35	5.0-5.5	0.5-5.0	<2	-	1,751	2.58
Tim-ส.ล.๑	0-2	>150	ดี	ต่ำ	<10	<35	5.0-5.5	0.5-5.0	<2	-	603	0.89
Tim-ส.ล.๑	0-2	>150	เลว	ต่ำ	<10	<35	5.5-6.5	0.5-5.5	<2	-	67	0.10
MIL	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1,906	2.80
SC	>35	-	-	-	-	-	-	-	-	-	28,036	61.25
W	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	53	0.08
รวมทั้งหมด											67,962	100.00

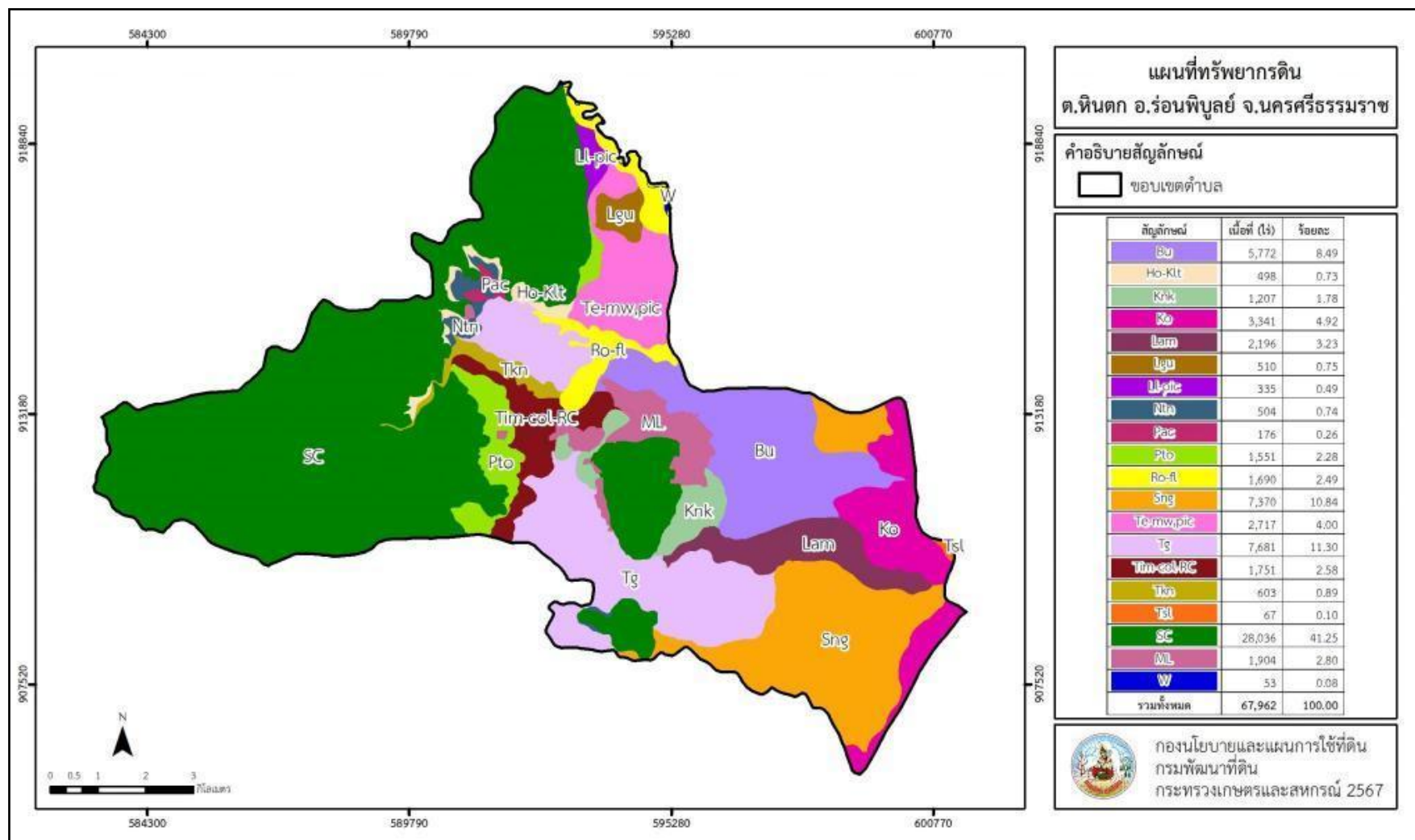
หมายเหตุ: 1. * หมายถึง หน่วยแผนที่ดินที่มีความอุดมสมบูรณ์ของดินต่างจากหน่วยแผนที่ดินเดียวกัน

2. เนื้อที่คำนวณด้วยระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์

ที่มา: กองสำรวจและวิจัยทรัพยากรดิน กรมพัฒนาที่ดิน (2566)

แผนการใช้ที่ดินตำบลหินตก อำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช

รูปที่ 3-1 ทรัพยากรดินตำบลหินตก อำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช

บทที่ 4

กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (Participatory Rural Appraisal: PRA)

4.1 หลักการ

กระบวนการมีส่วนร่วมเป็นความเชื่อมโยงระหว่างปัจจัยหลัก 3 ประการ คือ

1. พื้นที่ (Area)
2. หน้าที่ขององค์กร หรือภารกิจ (Function)
3. ความร่วมมือ (Participation)

การจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนจึงมีสาระสำคัญที่จำเป็นในการจัดทำโครงการ เช่น

1. สภาพปัญหาของชุมชนหรือเกษตรกร
2. ความต้องการของชุมชน
3. โครงการที่จะแก้ไขปัญหาที่เป็นไปตามความต้องการของประชาชน
4. พื้นที่ที่จะดำเนินโครงการ

ทั้งนี้ ผู้ที่จำเป็นต้องเข้าร่วมกระบวนการ คือ เกษตรกรในพื้นที่ตำบล ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้ใหญ่บ้าน และกำนัน รวมทั้งเจ้าหน้าที่ของรัฐ

ในกรณีของแผนการใช้ที่ดินตำบลนั้น การจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนจะมีสาระสำคัญของชุมชนในภาพรวม และเกษตรกรแต่ละราย เช่น

1. ปัญหาทรัพยากรดิน
2. ปัญหาการประกอบอาชีพ
3. ความต้องการของชุมชนหรือเกษตรกรแต่ละราย
4. แผนพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีอยู่ในปัจจุบัน

จากสาระสำคัญใน 4 ประการ ดังกล่าว แผนการใช้ที่ดินตำบลจะต้องจัดทำขึ้นโดยมี “กิจกรรมตอบสนองต่อความต้องการของชุมชน หรือเกษตรกรแต่ละราย รวมทั้งตอบสนองต่อแผนงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น” ตรงตามอำนาจหน้าที่ของกรมพัฒนาที่ดิน และโดยความร่วมมือของส่วนราชการต่าง ๆ

4.2 การวิเคราะห์ผลจากการจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (PRA)

การวิเคราะห์ผลจากการจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (PRA) เมื่อวันที่ 28 มิถุนายน 2567 มีสาระสำคัญสรุปได้ดังนี้

4.2.1 ปัญหาเรื่องดินของตำบลหินตก คือ

- 1) ความอุดมสมบูรณ์ของดินต่ำ
- 2) เป็นดินทรายจัด
- 3) ดินตื้น
- 4) ดินแข็งมาก
- 5) ดินไม่อุ้มน้ำ
- 6) การชะล้างพังทลายของดิน
- 7) ขาดแคลนน้ำ
- 8) น้ำท่วมขัง

4.2.2 ความต้องการของชุมชน เกษตรกร และตำบลหินตก มีความต้องการ 3 ประการ คือ

- 1) แก้ปัญหาดินเสื่อมโทรมและฟื้นฟูความอุดมสมบูรณ์ของดิน
- 2) แก้ไขปัญหาการขาดแคลนน้ำ
- 3) การเพื่อป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน

ผลจากการจัดทำกรมีส่วนร่วมนของชุมชน (PRA) ได้นำมาวิเคราะห์ร่วมกับปัญหาด้านกายภาพ โดยระบบ DPSIR มีรายละเอียดดังนี้

1) แรงขับเคลื่อน (Driver) มี 4 ประการ คือ

- 1.1) ดินเสื่อมโทรม
- 1.2) น้ำขาดแคลน
- 1.3) การไร้กรรมสิทธิ์ที่ดิน
- 1.4) การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

2) แรงกดดัน (Pressure) ที่เกิดจากปัจจัยขับเคลื่อน มี 4 ประการ คือ

- 2.1) การปรับปรุงบำรุงดิน
- 2.2) จัดหาแหล่งน้ำ
- 2.3) ความต้องการน้ำเพื่อการเกษตร
- 2.4) แก้ไขปัญหาการไม่มีกรรมสิทธิ์

3) สภาวะ (State) ที่เกิดแรงกดดัน มี 5 ประการ คือ

- 3.1) ความเสื่อมโทรมของดินทางกายภาพ/เคมี/ชีวภาพ
- 3.2) ขาดแคลนน้ำอุปโภค/บริโภค
- 3.3) ขาดแคลนน้ำเพื่อการเกษตร
- 3.4) พื้นที่ป่าไม้ลดลง
- 3.5) ราษฎรเรียกร้องสิทธิในที่ดิน

4) ผลกระทบ (Impact) ที่ปรากฏในพื้นที่ มี 4 ประการ คือ

- 4.1) แหล่งน้ำที่มีอยู่ต้นเหินจากตะกอน
- 4.2) ผลผลิตพืชต่ำ ลงทุนสูง
- 4.3) รายได้น้อย
- 4.4) มีปัญหาต่อคุณภาพชีวิต

5) การตอบสนอง (Response) ของรัฐในอดีต ปัจจุบัน และในอนาคต มีดังนี้

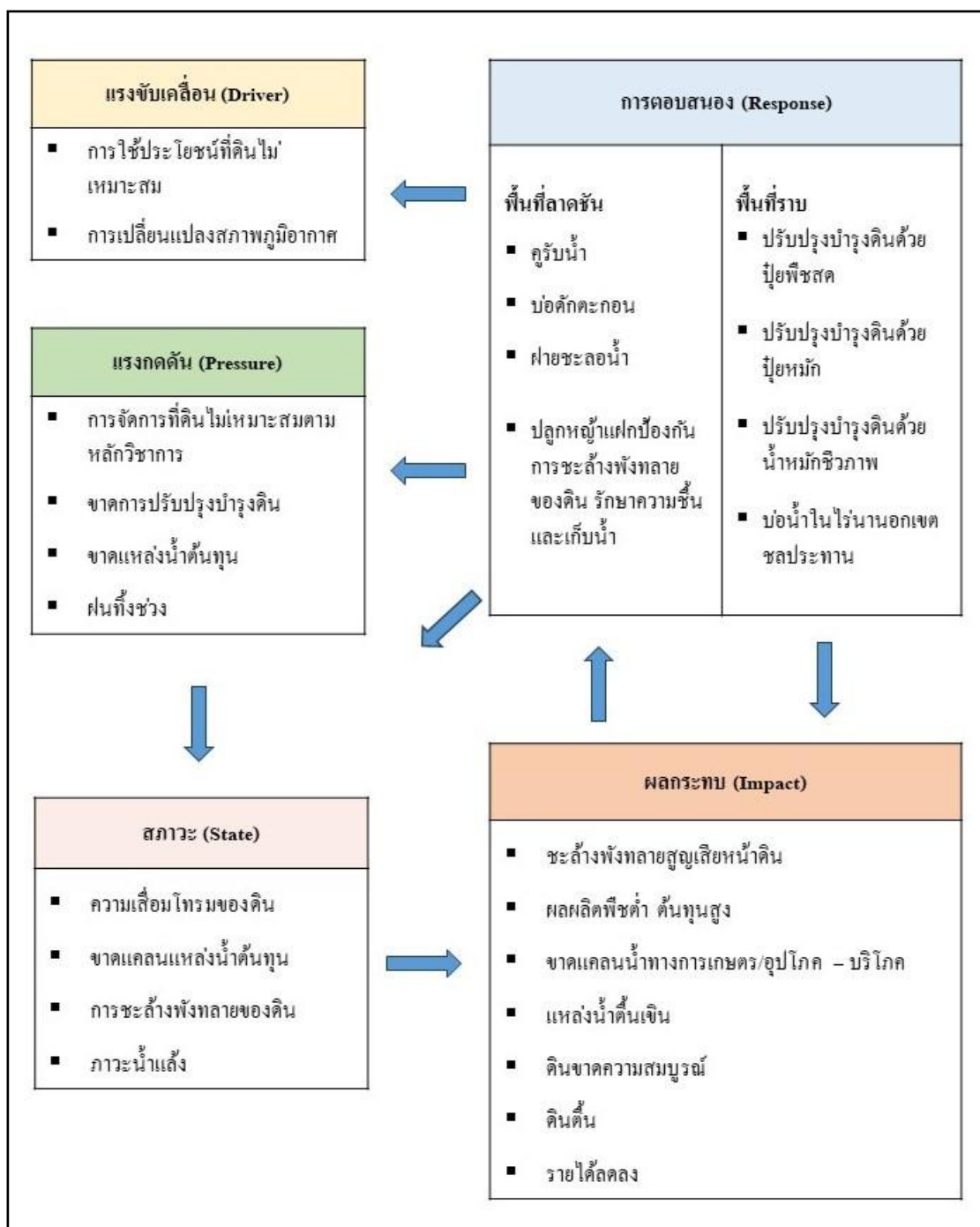
อดีต-ปัจจุบัน

- 5.1) คุรับน้ำขอบเขา
- 5.2) บ่อตักตะกอน
- 5.3) ฝ่ายชะลอน้ำ
- 5.4) คันดิน
- 5.5) ปลุกหญ้าแฝก ป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน รักษาความชื้นและกักเก็บน้ำ
พื้นที่ราบ
- 5.6) จัดรูปแปลงนา
- 5.7) ปรับปรุงบำรุงดินด้วยปุ๋ยพืชสด ปุ๋ยหมักและน้ำหมักชีวภาพ
- 5.8) บ่อน้ำไร่นานอกเขตชลประทาน
- 5.9) ขุดลอกลำน้ำ/คลองส่งน้ำ/แหล่งน้ำ
- 5.10) ปรับเปลี่ยนการผลิตเป็นพืชใช้น้ำน้อย

อนาคต

- (1) พัฒนาที่ดินและน้ำอย่างเป็นระบบทั้งตำบล
- (2) การจัดระบบการปลูกพืชและเลือกพืชที่ปลูกอย่างเหมาะสม
- (3) การเพิ่มความสมบูรณ์ของดิน
- (4) การพัฒนาแหล่งน้ำ
- (5) การจัดการเพื่อป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน

ดังมีรายละเอียดในรูปที่ 4-1

รูปที่ 4-1 การวิเคราะห์สถานการณ์โดยระบบ DPSIR ของตำบลหินตก อำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช

4.3 ระบบการปลูกพืชในปัจจุบัน

ระบบการปลูกพืชในพื้นที่ตำบลหินตก อำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช มีการเพาะปลูกพืช ดังนี้

1. ปลูกไม้ยืนต้น เนื้อที่ 27,750 ไร่ ได้แก่ ยางพารา และยางนา เป็นต้น
2. ปลูกไม้ผล เนื้อที่ 8,079 ไร่ ได้แก่ เงาะ มังคุด ทุเรียน ลำสาด ลองกอง มะพร้าว และกล้วย
3. ปลูกพืชสวน เนื้อที่ 41 ไร่ ได้แก่ พืชผัก พืชสวน เป็นต้น
4. นาข้าว เนื้อที่ 202 ไร่

ชนิดพืช \ เดือน	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
1. ไม้ยืนต้น	ยางพารา ยางนา											
2. ไม้ผล	มังคุด ทุเรียน เงาะ											
3. พืชสวน	พืชผัก พืชสวน											
4. นาข้าว									นาข้าว			

รูปที่ 4-2 ระบบการปลูกพืชในปัจจุบันของตำบลหินตก อำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช

บทที่ 5

การประเมินคุณภาพที่ดิน

5.1 หลักการประเมินคุณภาพที่ดินด้านกายภาพ

การประเมินคุณภาพที่ดินหรือการประเมินความเหมาะสมของที่ดิน สอดคล้องตามหลักการของ FAO Framework ค.ศ. 1983 ซึ่งการประเมินคุณภาพที่ดินด้านกายภาพ เป็นการประเมินศักยภาพของที่ดินว่าที่ดินนั้น ๆ เหมาะสมมากหรือน้อยเพียงใดสำหรับการใช้ที่ดินประเภทต่าง ๆ หรือการปลูกพืชต่าง ๆ โดยพิจารณาจาก สภาพแวดล้อมที่มีผลต่อการเจริญเติบโตของพืช สมบัติดินที่ได้จำแนกไว้ในแต่ละตำบล ร่วมกับการจัดการพื้นที่ เช่น ระบบชลประทาน พื้นที่ที่ยกร่อง การจัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ เป็นต้น และนอกจากนี้พิจารณาความต้องการปัจจัยต่อการปลูกพืชแต่ละชนิด สอดคล้องตามหลักการของ FAO ได้แก่ ความต้องการด้านพืช ความต้องการด้านการจัดการ ความต้องการด้านการอนุรักษ์ (บัณฑิต และคำรณ, 2542) รายละเอียดดังตารางที่ 5-1

ระดับความเหมาะสมของที่ดินได้จากการสังเคราะห์ข้อมูลดิน การจัดการที่ดิน หรือดินที่มีลักษณะเฉพาะที่เกิดขึ้นตามสภาพภูมิประเทศ (ซึ่งจะเรียกรวมว่าหน่วยที่ดิน) ลักษณะภูมิอากาศ พิจารณาร่วมกับระดับความต้องการปัจจัยต่อการเจริญเติบโตของพืชแต่ละชนิด หลังจากนั้นดำเนินการประเมินคุณภาพที่ดิน ซึ่งสามารถจำแนกระดับความเหมาะสมของที่ดินได้เป็น 4 ชั้น ได้แก่ เหมาะสมสูง (S1) เหมาะสมปานกลาง (S2) เหมาะสมเล็กน้อย (S3) และไม่เหมาะสม (N) โดยที่

S1: ไม่มีข้อจำกัดด้านที่ดินตามปัจจัยที่ใช้พิจารณา

S2: มีข้อจำกัดด้านที่ดินที่แก้ไขได้ง่ายหรือข้อจำกัดอาจไม่ส่งผลกระทบต่อการเจริญเติบโตของพืชอย่างชัดเจน

S3: มีข้อจำกัดด้านที่ดินที่แก้ไขได้ยาก ควรปรับเปลี่ยนการผลิตเป็นพืชชนิดอื่นหรือกิจกรรมอื่น (ส่วนใหญ่เป็นลักษณะทางกายภาพ)

N: มีข้อจำกัดที่พัฒนาหรือปรับปรุงที่ดินได้ยากมาก หากจะดำเนินการพัฒนาหรือปรับปรุงต้องใช้ต้นทุนสูงหรือเครื่องจักรขนาดใหญ่ แนะนำให้ปรับเปลี่ยนการผลิต

ตารางที่ 5-1 ตัวอย่างการประเมินคุณภาพที่ดินด้านกายภาพของประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดิน

คุณภาพที่ดิน (Land Quality)	คุณลักษณะที่ดินตัวแทน (Land Characteristics)	ระดับความเหมาะสม (Land Suitability Rating)
1. ความเหมาะสมด้านความต้องการด้านพืช (Crop Requirements)		
1.1 การหยั่งลึกของรากพืช (r)	ความลึกของดิน	S1
1.2 ความชุ่มชื้นที่เป็นประโยชน์ต่อพืช (m)	ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยในรอบปี	S2m
1.3 ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช (o)	สภาพการระบายน้ำของดิน	S2o
ความเหมาะสมรวมด้านความต้องการด้านพืช (Crop Requirements)		S2om
2. ความเหมาะสมด้านความต้องการด้านการจัดการ (Management Requirements)		
2.1. สภาพการเซตกรรม (k)	ชั้นความยากง่ายในการเซตกรรม (ดินบน)	S1
2.2. ศักยภาพการใช้เครื่องจักรกล (w)	ความลาดชันของพื้นที่	S3w
ความเหมาะสมรวมด้านความต้องการด้านการจัดการ (Management Requirements)		S3w
3. ความเหมาะสมด้านความต้องการด้านการอนุรักษ์ (Conservation Requirements)		
3.1 ความเสียหายจากการกัดกร่อน (e)	ความลาดชันของพื้นที่	S3e
ความเหมาะสมรวมด้านความต้องการด้านการอนุรักษ์ (Conservation Requirements)		S3e
ความเหมาะสมด้านกายภาพของประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดินในแต่ละหน่วยที่ดินโดยรวม		S3ew

5.2 พืชเศรษฐกิจที่สำคัญของตำบล

พืชเศรษฐกิจหลักและพืชทางเลือกของตำบล ได้แก่ ยางพารา มังคุด ทุเรียน ปาล์มน้ำมัน เงาะ มะพร้าว ข้าว อ้อย พืชผัก

5.3 ระดับความเหมาะสมของที่ดิน

การประเมินคุณภาพที่ดินของพืชเศรษฐกิจหลักและพืชทางเลือก ตำบลหิณฑก อำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช ได้ผลการประเมินคุณภาพที่ดิน ดังตารางที่ 5-2

ตารางที่ 5-2 ชั้นความเหมาะสมทางกายภาพของดิน ตำบลหิณฑก อำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช

หน่วยที่ดิน	ยางพารา	มังคุด	ทุเรียน	ปาล์มน้ำมัน	เงาะ	มะพร้าว	ข้าว	อ้อย	พืชผัก
Bu-silA	S3o	S3o	S3o	S2ons	S3o	S3o	S2ns	S2ons	N
Ho-Klt-gclD	S3r	N	N	N	N	N	N	S3er	S3er
Knk-slB	S2ns	S2ns	S2ns	S2ns	S2ns	S2ns	S3o	S2ns	S2ns
Knk-slC	S2ns	S2ns	S2ns	S2ns	S2ns	S2ens	S3ewo	S2ens	S2ens
Ko-sclA	N	N	N	S3o	N	N	S2ns	S3o	N
Ko-sla/lA	N	N	N	S3o	N	N	S2ns	S3o	N
Lam-silA	S2n	S2ns	S2ns	S2n	S2ns	S2n	S3o	S2ns	S2n
Lgu-clA	N	N	N	S3o	N	N	S1	S3o	N
Ll-pic-sicLA	S2n	S2s	S2s	S2	S2s	S2n	S3o	S2sn	S2n
Ntn-clC	S2rsn	S3r	S3r	S3r	S3r	S3r	S3ewo	S2ersn	S2ersn
Pac-clB	S2ns	S2ns	S2ns	S2ns	S2ns	S2ns	S3o	S2ns	S2ns
Pto-slC	S2rns	S3r	S3r	S3r	S3r	S3r	S3ewo	S2erns	S2erns
Pto-slD	S2ewrns	S3r	S3r	S3r	S3r	S3er	N	S3e	S3e
Ro-fl-sLA	S2ns	S2ns	S2ns	S2ns	S2ns	S2ns	S3o	S2ns	S2ns
Ro-fl-sLA*	S2n	S2ns	S2ns	S2n	S2ns	S2n	S3o	S2ns	S2n
Sng-slA	S3o	S3o	S3o	S2ons	S3o	S3o	S2ns	S2ons	N
Sng-slB	S3o	S3o	S3o	S2ons	S3o	S3o	S2ewns	S2ons	N
Te-mw,pic-sLA	S2ons	S2ons	S2ons	S2ns	S2ons	S2ons	S2ons	S2ons	S2ns
Tg-sLA	S2ns	S2ns	S2ns	S2ns	S2ns	S2ns	S3o	S2ns	S2ns
Tg-slB	S2ns	S2ns	S2ns	S2ns	S2ns	S2ns	S3o	S2ns	S2ns
Tg-slC	S2ns	S2ns	S2ns	S2ns	S2ns	S2ens	S3ewo	S2ens	S2ens
Tim-col-slD-RC	S2ewns	S2ewns	S2ewns	S2ewns	S2ewns	S3e	N	S3e	S3e
Tkn-sLA	S2ns	S2ns	S2ns	S2ns	S2ns	S2ns	S3o	S2ns	S2ns
Tsl-sicA	N	N	N	S3o	N	N	S2ns	S3o	N

หมายเหตุ: * หมายถึง หน่วยแผนที่ดินที่มีความอุดมสมบูรณ์ของดินต่างจากหน่วยแผนที่ดินเดียวกัน

ความหมายของสัญลักษณ์แสดงข้อจำกัดชั้นความเหมาะสม

- e = ความเสียหายจากการกัดกร่อน
- w = ศักยภาพการใช้เครื่องจักร
- r = สภาพการหยั่งลึกของราก
- z = สารพิษ
- x = การมีเกลือมากเกินไป
- m = ความชุ่มชื้นที่เป็นประโยชน์ต่อพืช
- o = ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช
- n = ความจุในการดูดซับธาตุอาหาร
- s = ความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหาร

บทที่ 6

แผนการใช้ตำบล

6.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อจัดทำแผนการใช้ที่ดินระดับตำบล

ตามที่กรมพัฒนาที่ดินได้จัดทำแผนปฏิบัติการราชการกรมพัฒนาที่ดินระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566-2570) เพื่อให้บรรลุตามวิสัยทัศน์ที่กำหนดไว้ คือ “เป็นองค์กรอัจฉริยะทางดิน เพื่อขับเคลื่อนการใช้ที่ดินอย่างเหมาะสม 15 ล้านไร่ ภายในปี 2570” ซึ่งในส่วนของประเด็นการพัฒนาที่ 2 บริหารจัดการทรัพยากรดินและที่ดินด้วยชุดข้อมูลที่มีมูลค่าสูง (High Value Dataset) ซึ่งมีเป้าหมาย คือ การนำชุดข้อมูลที่มีมูลค่าสูง ไปใช้ในการบริหารจัดการทางการเกษตร ในส่วนของตัวชี้วัด บริหารจัดการทรัพยากรดินและที่ดินบนพื้นฐานของชุดข้อมูลที่มีมูลค่าสูง ร้อยละ 100 กลยุทธ์ที่ 2 ยกระดับแผนการใช้ที่ดินไปสู่การปฏิบัติ ได้กำหนดให้ ร้อยละของแผนการใช้ที่ดินระดับตำบลที่จัดทำแล้วเสร็จทั่วประเทศ ภายในปี 2570 (ไม่น้อยกว่า ร้อยละ 80) เป็นตัวชี้วัดหนึ่งของกลยุทธ์ดังกล่าว

การวางแผนการใช้ที่ดินระดับตำบลเป็นการวางกรอบและนโยบายการพัฒนาพื้นที่ให้เกิดการใช้ที่ดินอย่างสมดุลและยั่งยืน ซึ่งจะมีความละเอียดและเฉพาะเจาะจงมากกว่าแผนการใช้ที่ดินระดับประเทศ ที่ใช้เป็นกรอบนโยบายการพัฒนาพื้นที่ระดับประเทศ เป็นการกำหนดแนวทางใช้ที่ดินให้ตรงกับศักยภาพโดยเฉพาะทางด้านการเกษตร และนำไปสู่การกำหนดแผนงาน โครงการ กิจกรรม ที่มีความสอดคล้องกับสภาพพื้นที่ ทั้งนี้การใช้ขอบเขตการปกครองในระดับตำบลจะนำไปสู่การพัฒนาเชิงพื้นที่ที่มีเป้าหมายและทิศทางสอดคล้องตามบริบทของแต่ละตำบล และมีผู้รับผิดชอบโดยตรง คือ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งแผนการใช้ที่ดินในระดับที่ใหญ่กว่านี้อาจไม่สามารถนำมาใช้ปฏิบัติงานในระดับพื้นที่ได้อย่างเป็นรูปธรรมเนื่องจากเป็นแผนงานสำหรับนำไปใช้ปฏิบัติงานเชิงนโยบายและยุทธศาสตร์ในภาพรวม

ทั้งนี้แผนการใช้ที่ดินเป็นผลที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลทางด้านกายภาพ เศรษฐกิจ และสังคม โดยได้นำฐานข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิ และข้อมูลปฐมภูมิจากการสำรวจภาคสนาม การศึกษาด้านกายภาพ ได้จากการวิเคราะห์สถานภาพของทรัพยากรธรรมชาติ อาทิ ทรัพยากรดิน ทรัพยากรน้ำ และทรัพยากรป่าไม้ร่วมกับการพิจารณาลักษณะการใช้ประโยชน์ที่ดิน ข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่ในเขตป่าไม้ตามกฎหมาย เช่น เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า เขตอุทยานแห่งชาติ เขตป่าสงวนแห่งชาติ และนโยบายของรัฐที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่ที่มีมติคณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับการใช้ที่ดิน มติคณะรัฐมนตรีเรื่องการจำแนกการใช้ประโยชน์ที่ดินในพื้นที่ป่าไม้ในเขตป่าสงวนแห่งชาติ เป็นต้น ประกอบกับการพิจารณาจากทิศทางตามกรอบนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดเขตการใช้ที่ดินภายในพื้นที่ตำบล เช่น ยุทธศาสตร์ของจังหวัด ร่วมกับความต้องการของท้องถิ่น สามารถกำหนดแนวทางการ

ใช้ที่ดินตามศักยภาพของทรัพยากร เพื่อการรักษาคุณภาพของลักษณะทางนิเวศวิทยาและการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ โดยคำนึงถึงสภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของชุมชนในพื้นที่ ซึ่งข้อมูลนี้ส่วนหนึ่งได้มาจากการวิเคราะห์ชุมชนแบบมีส่วนร่วม (PRA) ทำการสังเคราะห์ข้อมูลทุกด้านเพื่อให้ได้เขตการใช้ที่ดินที่เหมาะสมกับศักยภาพของพื้นที่ต่อไป

6.2 แผนการใช้ที่ดิน

จากการวิเคราะห์ข้อมูลกายภาพ เศรษฐกิจ และสังคม พบว่าแผนการใช้ที่ดินตำบลหินตก อำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช สามารถกำหนดออกเป็น 5 เขตหลัก ได้แก่ เขตป่าไม้ เขตเกษตรกรรม เขตชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง เขตแหล่งน้ำ เขตพื้นที่อื่น มีรายละเอียดดังนี้ (ตารางที่ 6-1 และรูปที่ 6-1)

6.2.1 เขตป่าไม้ เป็นเขตพื้นที่ที่อยู่ในเขตป่าตามกฎหมายและมติคณะรัฐมนตรี ได้แก่ พื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า อุทยานแห่งชาติ เขตป่าไม้ถาวร หรืออยู่ในพื้นที่ชั้นคุณภาพลุ่มน้ำชั้นที่ 1A 1B หรือ 2 พื้นที่ในเขตนี้ส่วนใหญ่ยังคงสภาพเป็นป่าไม้ บางบริเวณได้ถูกนำไปใช้ประโยชน์ในรูปแบบที่ไม่เหมาะสม ไม่เป็นไปตามมาตรการหรือกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการใช้ประโยชน์ของที่ดินหรือทรัพยากรป่าไม้ของพื้นที่นั้น ๆ ประกอบด้วย 2 เขตรอง ได้แก่ เขตป่าไม้สมบูรณ์ และเขตพื้นที่พืชรุกราน มีเนื้อที่ 21,780 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 32 ของเนื้อที่ตำบล มีรายละเอียดดังนี้

1) **เขตป่าไม้สมบูรณ์** (สัญลักษณ์ 1100) มีเนื้อที่ 17,774 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 26 ของเนื้อที่ตำบล เป็นเขตที่อยู่ภายในเงื่อนไชดงกล่าวข้างต้น แต่มีสภาพการใช้ที่ดินปัจจุบันเป็นป่าไม้สมบูรณ์

2) **เขตพื้นที่พืชรุกราน** (สัญลักษณ์ 1300) มีเนื้อที่ 4,006 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 6 ของเนื้อที่ตำบล เป็นพื้นที่ที่มีการบุกรุก ผักตบชวาพื้นที่ป่าไม้ และเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์พื้นที่เป็นอย่างอื่น ส่วนใหญ่เพื่อทำการเกษตร

6.2.2. เขตเกษตรกรรม เป็นพื้นที่เกษตรกรรมซึ่งในที่นี้ คือ พื้นที่ที่อยู่นอกเขตที่มีการประกาศเป็นเขตป่าไม้ตามกฎหมาย ซึ่งรัฐได้กำหนดเป็นพื้นที่ทำกิน มีการออกเอกสารสิทธิ์ซึ่งรวมถึงพื้นที่ในเขตปฏิรูปที่ดิน เพื่อเกษตรกรรมด้วย เขตนี้รวมถึงการทำกิจกรรมภาคการเกษตรอื่นที่นอกเหนือจากการปลูกพืชด้วย ประกอบด้วย 5 เขตรอง ได้แก่ เขตเกษตรกรรมขั้นดี เขตเกษตรกรรมที่มีศักยภาพการผลิตสูง เขตเกษตรกรรมที่มีศักยภาพการผลิตต่ำ เขตประมง และเขตปศุสัตว์ มีเนื้อที่ 31,346 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 46 ของเนื้อที่ตำบล มีรายละเอียดดังนี้

1) **เขตเกษตรกรรมที่มีศักยภาพการผลิตสูง** มีรายละเอียดดังนี้

1.1) **เขตเกษตรกรรมที่มีศักยภาพการผลิตสูง (ประเภทที่ 2)** เป็นเขตที่ทำการเกษตรโดยอาศัยน้ำฝนเป็นหลัก ซึ่งส่งผลให้มีข้อจำกัดต่อการเพาะปลูกพืชด้านความชื้นที่พืชนำไปใช้ประโยชน์

ในส่วนของที่ดินมีศักยภาพในการผลิตอยู่ในระดับสูงถึงปานกลาง และนอกจากนี้พบว่าดินในพื้นที่เขตนี้ มีสมบัติที่เหมาะสมต่อการเพาะปลูกพืชแยกตามชนิดพืช มีรายละเอียดดังนี้

1.1.1) เขตทำนา (สัญลักษณ์ 2221) มีเนื้อที่ 202 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 0 ของเนื้อที่ตำบล เป็นพื้นที่ที่มีศักยภาพต่อการทำนาในระดับเหมาะสมเล็กน้อยถึงไม่เหมาะสม และปัจจุบันเกษตรกรมีการปลูกข้าวได้ปีละ 1 ครั้ง

1.1.2) เขตปลูกไม้ผล (สัญลักษณ์ 2222) มีเนื้อที่ 26,526 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 39 ของเนื้อที่ตำบล ปัจจุบันเกษตรกรปลูกไม้ผล ได้แก่ มังคุด

2) เขตเกษตรกรรมที่มีศักยภาพการผลิตต่ำ พื้นที่เขตนี้ถูกกำหนดให้เป็นเขตเกษตรกรรม ที่ต้องมีการดำเนินการแก้ไขปัญหาคือเป็นข้อจำกัดของการใช้ที่ดินเพื่อเกษตรกรรมต่าง ๆ การทำการเกษตรในเขตนี้อาศัยน้ำฝนเป็นหลัก มีศักยภาพในการผลิตอยู่ในระดับเหมาะสมเล็กน้อยถึงไม่เหมาะสม พบปัญหาทางกายภาพของดินที่สำคัญหลาย เช่น เป็นดินตื้นซึ่งเป็นข้อจำกัดของการหยั่งรากพืชในการยึดลำต้นและการดูดซับธาตุอาหารพืชในดิน เนื้อดินเป็นทรายจัด ซึ่งมีผลต่อความสามารถในการอุ้มน้ำ เป็นพื้นที่ที่มีความลาดชัน เป็นต้น จากข้อจำกัดการใช้ที่ดินดังกล่าวข้างต้นจึงจำเป็นต้องพัฒนาปรับปรุงและมีมาตรการเพื่อเพิ่มผลผลิตทางการเกษตรในพื้นที่ให้สูงขึ้น รวมถึงการป้องกันไม่ให้เกิดสภาพแวดล้อมเสื่อมโทรมจากการใช้พื้นที่ มีรายละเอียดดังนี้

2.1) เขตปลูกไม้ผล (สัญลักษณ์ 2320) มีเนื้อที่ 1,573 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 2 ของเนื้อที่ตำบล ปัจจุบันเกษตรกรปลูกไม้ผล ได้แก่ มังคุด

2.2) เขตปลูกไม้ยืนต้น (สัญลักษณ์ 2330) มีเนื้อที่ 2,867 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 4 ของเนื้อที่ตำบล ปัจจุบันเกษตรกรปลูกไม้ยืนต้น ได้แก่ ปาล์มน้ำมัน

3) เขตประมง (สัญลักษณ์ 2400) มีเนื้อที่ 8 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 0 ของเนื้อที่ตำบล เป็นเขตที่ทำกิจกรรมด้านการประมงได้แก่ การเลี้ยงสัตว์น้ำประเภทต่าง ๆ มีรายละเอียดดังนี้

4) เขตปศุสัตว์ มีเนื้อที่ 126 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 0 ของเนื้อที่ตำบล ประกอบด้วย 2 เขตรอง ได้แก่ เขตทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์ และเขตโรงเรือนเลี้ยงสัตว์ มีรายละเอียดดังนี้

4.1) เขตทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์ (สัญลักษณ์ 2510) ปัจจุบันมีการปลูกหญ้าเลี้ยงสัตว์ มีเนื้อที่ 19 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 0 ของเนื้อที่ตำบล

4.2) เขตโรงเรือนเลี้ยงสัตว์ (สัญลักษณ์ 2520) ปัจจุบันมีการสร้างโรงเรือนเลี้ยงสัตว์ประเภทต่าง ๆ มีเนื้อที่ 107 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 0 ของเนื้อที่ตำบล โดยประเภทของโรงเรือนที่พบ ได้แก่ คอกวัว

6.2.3 เขตชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง มีเนื้อที่ 6,461 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 10 ของเนื้อที่ตำบล ประกอบด้วย 2 เขตรอง ได้แก่ เขตชุมชน/สถานที่ราชการ เขตอุตสาหกรรม/แหล่งรับซื้อผลผลิต มีรายละเอียดดังนี้

1) เขตชุมชน/สถานที่ราชการ (สัญลักษณ์ 3100) มีเนื้อที่ 6,422 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 9 ของเนื้อที่ตำบล ปัจจุบันมีการใช้ที่ดินชุมชนและที่อยู่อาศัย มีทั้งประเภทชุมชนเมือง ชุมชนชนบท และที่ตั้งของสถาบันและสถานที่ราชการต่าง ๆ

2) เขตอุตสาหกรรม/แหล่งรับซื้อผลผลิต (สัญลักษณ์ 3200) มีเนื้อที่ 40 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 0 ของเนื้อที่ตำบล ปัจจุบันมีการใช้ที่ดินประเภทโรงงานอุตสาหกรรม แหล่งรับซื้อผลผลิตทางการเกษตรประเภทต่างๆ

6.2.4 เขตแหล่งน้ำ มีเนื้อที่ 422 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 1 ของเนื้อที่ตำบล ประกอบด้วย 2 เขตรอง ได้แก่ เขตแหล่งน้ำตามธรรมชาติ และเขตแหล่งน้ำที่สร้างขึ้น มีรายละเอียดดังนี้

1) เขตแหล่งน้ำตามธรรมชาติ (สัญลักษณ์ 4100) มีเนื้อที่ 367 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 1 ของเนื้อที่ตำบล ปัจจุบันมีสภาพการใช้ที่ดินเป็นลักษณะของแหล่งน้ำตามธรรมชาติ เช่น ห้วย หนอง คลอง แม่น้ำ เป็นต้น

2) เขตแหล่งน้ำที่สร้างขึ้น (สัญลักษณ์ 4200) มีเนื้อที่ 55 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 0 ของเนื้อที่ตำบล ปัจจุบันมีสภาพการใช้ที่ดินเป็นแหล่งน้ำที่สร้างขึ้น เช่น คลองชลประทาน อ่างเก็บน้ำ เป็นต้น

6.2.5 เขตพื้นที่อื่นๆ (สัญลักษณ์ 5000) มีเนื้อที่ 4,049 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 6 ของเนื้อที่ตำบล เป็นเขตที่มีลักษณะการใช้ที่ดินที่มีความเฉพาะ เช่น ที่ทิ้งขยะ ไม้พุ่ม พื้นที่ว่าง เป็นต้น

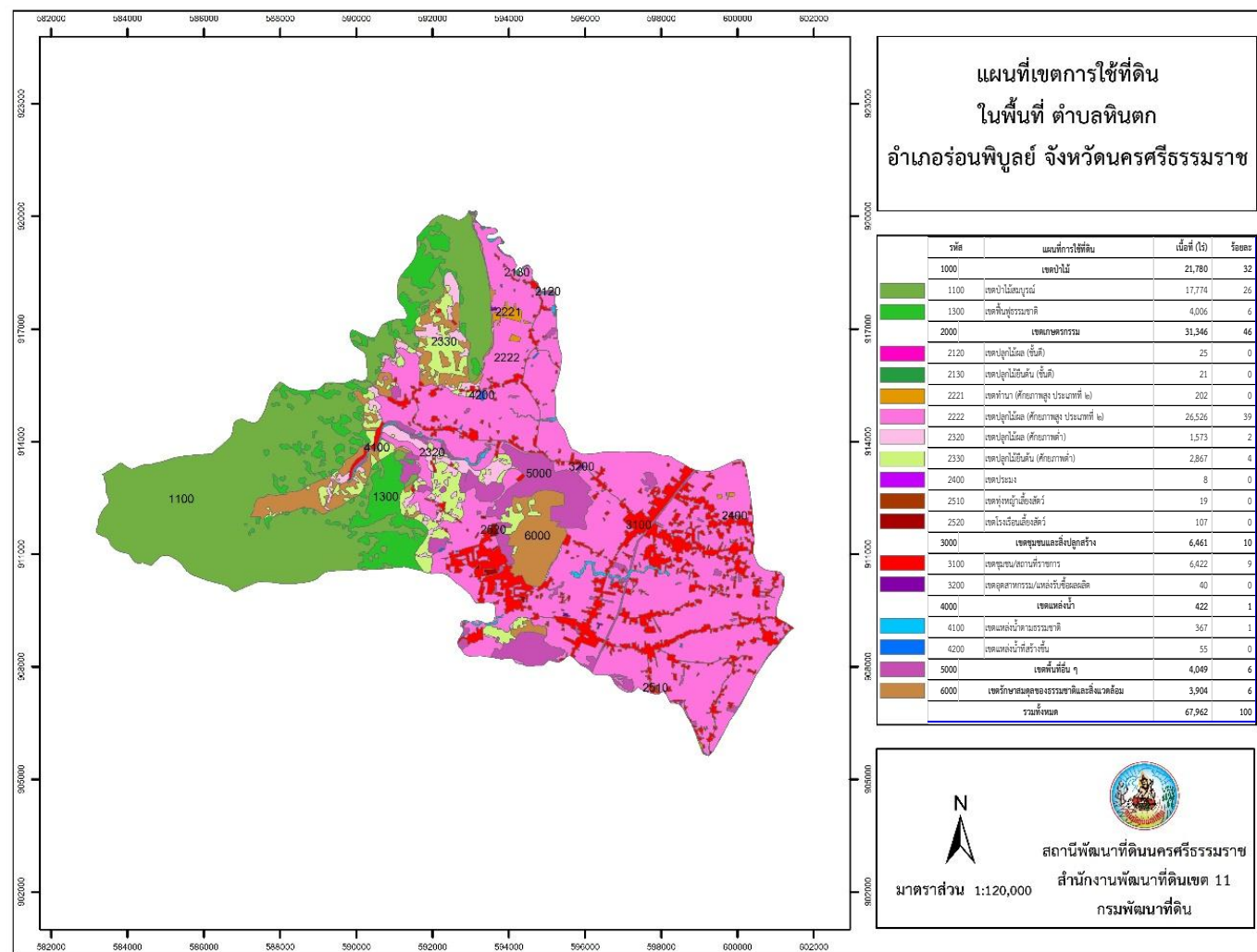

ตารางที่ 6-1 เขตการใช้ที่ดินตำบลหินตก อำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช

รหัส	แผนที่การใช้ที่ดิน	เนื้อที่ (ไร่)	ร้อยละ
1000	เขตป่าไม้	21,780	32
1100	เขตป่าไม้สมบูรณ์	17,774	26
1300	เขตพื้นที่อนุรักษ์ธรรมชาติ	4,006	6
2000	เขตเกษตรกรรม	31,346	46
2120	เขตปลูกไม้ผล (ชั้นดี)	25	0
2130	เขตปลูกไม้ยืนต้น (ชั้นดี)	21	0
2221	เขตทำนา (ศักยภาพสูง ประเภทที่ ๒)	202	0
2222	เขตปลูกไม้ผล (ศักยภาพสูง ประเภทที่ ๒)	26,526	39
2320	เขตปลูกไม้ผล (ศักยภาพต่ำ)	1,573	2
2330	เขตปลูกไม้ยืนต้น (ศักยภาพต่ำ)	2,867	4
2400	เขตประมง	8	0
2510	เขตทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์	19	0
2520	เขตโรงเรือนเลี้ยงสัตว์	107	0
3000	เขตชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง	6,461	10
3100	เขตชุมชน/สถานที่ราชการ	6,422	9
3200	เขตอุตสาหกรรม/แหล่งรับซื้อผลผลิต	40	0
4000	เขตแหล่งน้ำ	422	1
4100	เขตแหล่งน้ำตามธรรมชาติ	367	1
4200	เขตแหล่งน้ำที่สร้างขึ้น	55	0
5000	เขตพื้นที่อื่น ๆ	4,049	6
6000	เขตรักษาสมดุลของธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	3,904	6
รวมทั้งหมด		67,962	100

แผนการใช้ที่ดินตำบลหินตก อำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช

รูปที่ 6-1 แผนที่การใช้ที่ดินตำบลหินตก อำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช

บทที่ 7

การขับเคลื่อนแผนการใช้ที่ดิน

7.1 ขั้นตอนการดำเนินงาน

ภายหลังจากการจัดทำแผนการใช้ที่ดินตำบลหินตก อำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช แล้วจะต้องดำเนินการดังต่อไปนี้

7.1.1 จัดทำเป้าหมายการดำเนินงาน กิจกรรมต่าง ๆ และงบประมาณที่จะดำเนินการในปีงบประมาณ 2568

7.1.2 นำแผนการใช้ที่ดินตำบลหินตกไปเสนอต่อองค์การบริหารส่วนตำบลหินตก เพื่อมีมติให้ความร่วมมือกับกรมพัฒนาที่ดินดำเนินการกิจกรรมต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ในแผน

7.1.3 สถานีพัฒนาที่ดินนครศรีธรรมราช เสนอเป้าหมายและงบประมาณให้รายงานมายังกรมพัฒนาที่ดิน

7.2 ตัวชี้วัด

กิจกรรมที่กรมพัฒนาที่ดินจะดำเนินการในตำบลหินตก อำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน 4 โครงการ ดังนี้

- 1) การปรับปรุงบำรุงดิน
- 2) การฟื้นฟูและป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน
- 3) การจัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ
- 4) การบริหารจัดการน้ำ

7.3 กิจกรรมที่จะดำเนินการของกรมพัฒนาที่ดิน

งบประมาณที่กำหนดไว้เป็นการประมาณการเบื้องต้น อาจมีการเปลี่ยนแปลงตามที่ได้รับการจัดสรรให้ดำเนินการ (ตารางที่ 7-1)

เขตเกษตรกรรม

1. เขตทำนา เขตปลูกไม้ยืนต้น และเขตปลูกไม้ผล มีแผนงาน/โครงการ ดังนี้

1.1 การปรับปรุงบำรุงดิน

- 1.1.1 การส่งเสริมการผลิต และการใช้สารอินทรีย์ลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร
- 1.1.2 การส่งเสริมการปรับปรุงพื้นที่ดินกรด
- 1.1.3 จัดหาปุ๋ยเพื่อการเกษตร (โดโลไมท์)

- 1.1.4 การส่งเสริมและสนับสนุนการใช้ปุ๋ยพืชสดเพื่อปรับปรุงบำรุงดิน
- 1.1.5 จัดหาเมล็ดพันธุ์ปุ๋ยพืชสด
- 1.1.6 พัฒนากลุ่มเกษตรกรใช้สารอินทรีย์ลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร
- 1.2 การฟื้นฟูและป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน
 - 1.2.1 การปลูกหญ้าแฝกเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ
 - 1.2.2 การจัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ
- 1.3 การบริหารจัดการน้ำ
 - 1.3.1 การก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน
 - 1.3.2 การจัดทำทางระบายน้ำ
 - 1.3.3 การจัดทำฝายชะลอน้ำ
- 2. เขตปศุสัตว์ มีแผนงาน/โครงการ ดังนี้
 - 2.1 การบริหารจัดการน้ำ
 - 2.1.1 การก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน

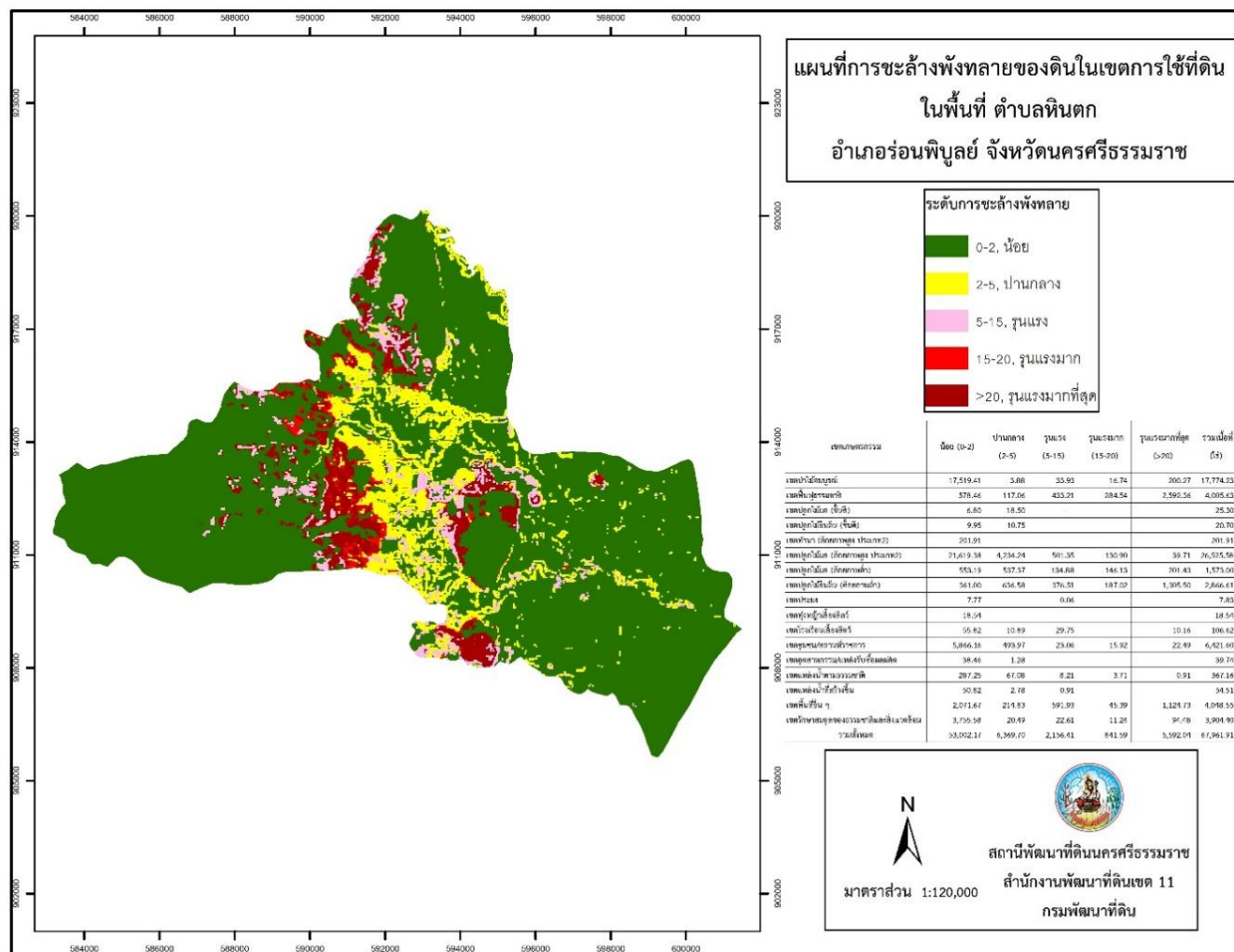
7.4 กิจกรรมที่จะดำเนินงานของหน่วยงานอื่น

7.4.1 เขตเกษตรกรรม

- 1) เขตทำนา เขตปลูกไม้ยืนต้น และเขตปลูกไม้ผล มีกิจกรรมที่ขอสนับสนุนจากส่วนราชการอื่น ดังนี้
 - (1) การอบรมให้ความรู้การทำการเกษตรแบบผสมผสานตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง (กรมส่งเสริมการเกษตร)
 - (2) การบริหารจัดการศัตรูพืช (กรมส่งเสริมการเกษตร)
 - (3) การอบรมให้ความรู้การเข้าสู่กระบวนการรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (Good Agricultural Practices: GAP) (กรมวิชาการเกษตร)
 - (4) ใช้ตลาดนำการผลิตในการเลือกชนิดพืชและหาตลาดรองรับทั้งในเขตที่เหมาะสมและในเขตที่ไม่เหมาะสมและต้องการปรับเปลี่ยนชนิดพืช (กรมส่งเสริมสหกรณ์/สำนักงานพาณิชย์จังหวัด)
 - 2) เขตปศุสัตว์ มีกิจกรรมที่ขอสนับสนุนจากส่วนราชการอื่น ดังนี้
 - (1) การอบรม ส่งเสริมและสนับสนุนการปลูกหญ้าเลี้ยงสัตว์ (กรมปศุสัตว์)
 - (2) การอบรมบริหารจัดการโรงเรือนเลี้ยงสัตว์ (กรมปศุสัตว์)
- ### 7.4.2 เขตแหล่งน้ำ มีกิจกรรมที่ขอสนับสนุนจากส่วนราชการอื่น ดังนี้
- 1) สนับสนุนการพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภคและเพื่อทำการเกษตร (กรมชลประทาน)
-

แผนการใช้ที่ดินตำบลหินตก อำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช

รูปที่ 7-1 การชะล้างพังทลายของดินในเขตการใช้ที่ดิน ตำบลหินตก อำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช

ตารางที่ 7-1 กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินในเขตการใช้ที่ดินที่จะดำเนินการในปีงบประมาณ พ.ศ.2567

เขตการใช้ที่ดิน	แผนงาน/โครงการ	งบประมาณ (บาท)
1. เขตเกษตรกรรม	1. การปรับปรุงบำรุงดิน	
1.1 เขตปลูกไม้ยืนต้น เนื้อที่ 2,888 ไร่	1.1 การส่งเสริมการผลิต และการใช้สารอินทรีย์	1,500
1.2 เขตปลูกไม้ผล เนื้อที่ 28,124 ไร่	ลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร จำนวน 100 ราย	
1.3 เขตปลูกข้าว เนื้อที่ 202 ไร่	1.2 การส่งเสริมการปรับปรุงพื้นที่ดินกรด	1,500
1.4 เขตปศุสัตว์ เนื้อที่ 126 ไร่	เนื้อที่ 100 ไร่	
	1.3 จัดหาปูนเพื่อการเกษตร (โดโลไมท์)	85,000
	จำนวน 50 ตัน	
	1.4 การส่งเสริมและสนับสนุนการใช้ปุ๋ยพืชสดเพื่อ	3,000
	ปรับปรุงบำรุงดิน เนื้อที่ 200 ไร่	
	1.5 จัดหาเมล็ดพันธุ์ปุ๋ยพืชสด	33,000
	1.6 พัฒนากลุ่มเกษตรกรใช้สารอินทรีย์ลดการใช้	2,500
	สารเคมีทางการเกษตร	
	1.7 การก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอกเขต	61,800
	ชลประทาน	
	2. การฟื้นฟูและป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน	
	2.1 การปลูกหญ้าแฝกเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ	60,000

หมายเหตุ: งบประมาณที่กำหนดไว้เป็นการประมาณการเบื้องต้น อาจมีการเปลี่ยนแปลงตามที่ได้รับ
จัดสรรให้ดำเนินการ

ตารางที่ 7-2 สรุปกิจกรรมที่ขอรับการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่นในเขตการใช้ที่ดิน

เขตการใช้ที่ดิน	กิจกรรมที่ขอรับการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่น
1. เขตพื้นที่เกษตรกรรม	1. การอบรมให้ความรู้การทำการเกษตรแบบผสมผสานตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง (กรมส่งเสริมการเกษตร)
1.1 เขตปลูกไม้ยืนต้น เนื้อที่ 2,888 ไร่	2. การบริหารจัดการศัตรูพืช (กรมส่งเสริมการเกษตร)
1.2 เขตปลูกไม้ผล เนื้อที่ 28,124 ไร่	3. การอบรมให้ความรู้การเข้าสู่กระบวนการรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตรปลอดภัย (GAP) (กรมวิชาการเกษตร)
1.3 เขตปลูกข้าว เนื้อที่ 202 ไร่	4. ใช้ตลาดนำการผลิตในการเลือกชนิดพืชและหาตลาดรองรับทั้งในเขตที่เหมาะสมและในเขตที่ไม่เหมาะสมและต้องการปรับเปลี่ยนชนิดพืช (กรมส่งเสริมสหกรณ์/สำนักงานพาณิชย์จังหวัด)
1.4 เขตปศุสัตว์ เนื้อที่ 126 ไร่	1. การอบรมส่งเสริมและสนับสนุนการปลูกหญ้าเลี้ยงสัตว์ (กรมปศุสัตว์)
	2. การอบรมบริหารจัดการโรงเรือนเลี้ยงสัตว์ (กรมปศุสัตว์)
2. เขตแหล่งน้ำ	1. สนับสนุนการพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภคและเพื่อทำการเกษตร (กรมชลประทาน)

แผนการใช้ที่ดินตำบลหินตก อำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช

ตารางที่ 7-3 แผนการดำเนินงานและงบประมาณโครงการนำร่องตำบลหินตก อำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช แผน 5 ปี (พ.ศ. 2568-2572)

เขตการใช้ที่ดิน	งาน/โครงการ/กิจกรรม	หน่วย นับ	เป้าหมาย						งบประมาณ (บาท)						หน่วยงาน รับผิดชอบ
			ปี 2568	ปี 2569	ปี 2570	ปี 2571	ปี 2572	รวม	ปี 2568	ปี 2569	ปี 2570	ปี 2571	ปี 2572	รวม	
1. เขตเกษตรกรรม	1. การปรับปรุงบำรุงดิน														พด.
1.1 เขตปลูกไม้ยืนต้น	1.1 การส่งเสริมการผลิต และการใช้	ไร่	100	100	100	100	100	500	1,500	1,500	1,500	1,500	1,500	7,500	
เนื้อที่ 2,888 ไร่	สารอินทรีย์ลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร														
1.2 เขตปลูกไม้ผล	1.2 การส่งเสริมการปรับปรุงพื้นที่ดินกรด	ไร่	100	100	100	100	100	500	1,500	1,500	1,500	1,500	1,500	7,500	
เนื้อที่ 28,124 ไร่	1.3 จัดหาปูนเพื่อการเกษตร (โดโลไมท์)	ตัน	50	50	50	50	50	250	85,000	85,000	85,000	85,000	85,000	425,000	
1.3 เขตปลูกข้าว เนื้อที่ 202 ไร่	1.4 การส่งเสริมและสนับสนุนการใช้ปุ๋ยพืชสด	ไร่	200	200	200	200	200	1,000	3,000	3,000	3,000	3,000	3,000	15,000	
1.4 เขตปศุสัตว์ เนื้อที่ 126 ไร่	เพื่อปรับปรุงบำรุงดิน														
	1.5 จัดหาเมล็ดพันธุ์ปุ๋ยพืชสด	ตัน	1	1	1	1	1	5	-	-	-	-	-	-	
	1.6 พัฒนากลุ่มเกษตรกรใช้สารอินทรีย์ลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร	กลุ่ม	1	1	1	1	1	5	-	-	-	-	-	-	
	1.7 การก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน	บ่อ	1	1	3	3	3	11	18,500	20,600	20,600	20,600	20,600	100,900	
	2. การฟื้นฟูและป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน														พด.
	2.1 การปลูกหญ้าแฝกเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ	กล้า	50,000	50,000	50,000	50,000	50,000	250,000	60,000	60,000	60,000	60,000	60,000	300,000	
	2.2 การจัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ หรือ	ไร่	-	-	-	150		150	-	-	-	356,000	-	356,000	
	กิจกรรมบริหารจัดการแหล่งน้ำ														
หมายเหตุ งบประมาณที่กำหนดไว้เป็นการประมาณการเบื้องต้น อาจมีการเปลี่ยนแปลงตามที่ได้รับการจัดสรรให้ดำเนินการ															

เอกสารอ้างอิง

- กรมการพัฒนาชุมชน. 2567. ข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) รายจังหวัด รายอำเภอ และรายตำบลปี 2565. แหล่งที่มา: <https://ebmn.cdd.go.th/>. 25 กุมภาพันธ์ 2567.
- กรมทรัพยากรน้ำบาดาล. 2566. ปริมาณน้ำและจำนวนบ่อบาดาล ปี 2565. แหล่งที่มา: <http://app.dgr.go.th/newpasutara/xml/search.php>. 26 พฤษภาคม 2567.
- กองนโยบายและแผนการใช้ที่ดิน. 2566. แผนที่สภาพการใช้ที่ดิน ปี 2566 (ไฟล์ข้อมูล). กรมพัฒนาที่ดินกระทรวงเกษตรและสหกรณ์, กรุงเทพฯ.
- กองสำรวจดินและวิจัยทรัพยากรดิน. 2566. แผนที่ทรัพยากรดิน (ไฟล์ข้อมูล). กรมพัฒนาที่ดินกระทรวงเกษตรและสหกรณ์, กรุงเทพฯ.
- กรมส่งเสริมการเกษตร. 2566. จำนวนครัวเรือนเกษตรกรที่ขึ้นทะเบียนเกษตรกร จำแนกรายจังหวัด รายอำเภอและ รายตำบล (ณ เดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2567). แหล่งที่มา: <http://mvos2.gistda.or.th/>. 1 มีนาคม 2567
- กรมอุตุนิยมวิทยา. 2567. ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยคาบ 30 ปี พ.ศ. 2537-2566 (ไฟล์ข้อมูล). กรมอุตุนิยมวิทยากระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม, กรุงเทพฯ.
- บัณฑิต ต้นศิริ และ คำรณ ไทรพิภ. 2542. คู่มือการประเมินคุณภาพที่ดิน. กองวางแผนการใช้ที่ดิน กรมพัฒนาที่ดิน.
- สำนักเทคโนโลยีการสำรวจและทำแผนที่. 2566. แผนที่ขอบเขตตำบล ปี 2564 (ไฟล์ข้อมูล). กรมพัฒนาที่ดินกระทรวงเกษตรและสหกรณ์, กรุงเทพฯ.
- สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง. 2567. รายงานสถิติจำนวนประชากรและบ้าน รายจังหวัด รายอำเภอ และรายตำบล (ณ เดือนธันวาคม พ.ศ. 2566). แหล่งที่มา: <https://stat.bora.dopa.go.th/stat/statnew/statyear/#/TableTemplate/Area/statpop>. 1 มีนาคม 2566.
- องค์การบริหารส่วนตำบลหินตก. 2566. วิสัยทัศน์ พันธกิจ. แหล่งที่มา: <https://www.hintok.go.th/vision.php>, 1 พฤษภาคม 2566.

สถานีพัฒนาที่ดินนครศรีธรรมราช
สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 11 กรมพัฒนาที่ดิน
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์